

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Deficitul bugetului

Ministerul de finanțe a publicat situația încasărilor Statului pe primele patru luni ale anului Ianuarie—Februarie—Martie—Aprilie. Incasările din aceste patru luni dau suma de 8 miliarde și 655 milioane lei. Raportând la bugetul anual de 38.350 milioane lei, încasările pe patru luni ar trebui să dea suma de 12 miliarde și jumătate. Aceasta ar însemna că încheierea primelor patru luni se face cu un deficit de 4 miliarde lei.

Ne grăbim să adăugăm, că acest mod de a aprecia bugetul ar fi greșit, dat fiind, că încasările din primele luni ale anului sunt de obicei mai slabe, decât în lunile următoare, astfel că deficitul primelor patru luni ar urma să se compenseze în lunile următoare.

Statistica oficială ne da însă indicații puțin încurajatoare. Din contră se pare, că speranța compensării ulterioare se întemeiază pe baze subrede. În primul rând este de rău augur faptul, că în anul acesta merge crescând dintr-o lună în alta, în loc să scadă, cum scădea în anii trecuți. Astfel în Aprilie din acest an încasările au fost de 2298 milioane față de 2675 milioane în Martie, pe când în anul trecut încasările din Aprilie au fost de 2750 milioane față de luna Martie cu 2628 milioane. În anul trecut diferența dintre Martie și Aprilie a arătat un spor de 122 milioane, iar în anul acesta diferența dintre aceleași două luni înseamnă un regres de 347 milioane.

Deși aceste cifre nu sunt definitive și echilibrul bugetar are posibilitatea de a se îmbunătăți, temerile că anul bugetar 1928 se va încheia cu un deficit considerabil se par deocamdată cât se poate de întemeiate.

Chiar Ministerul de Finanțe apreciază situația ca destul de gravă pentru a nu lăsa în voia întâmplării continuarea gestiunii și a hotărî să intervină pe două căi: întâi a dat un ordin ca veniturile Statului, adevărat în primul rând impozitele restante și scadente să fie urmărite și încasate fără cruțare; iar a doua măsură este pregătirea unei legi, prin care se vor reduce cheltuielile. Se susține că d. Vintilă Brătianu ar urmări să încheie prima jumătate a anului fără deficit, sau chiar cu un excedent în orice caz greu de realizat în două luni față cu deficitul prea mare. Această străduință a guvernului ne pare logică nu numai fiindcă are de scop realizarea unui echilibru al bugetului, ci și pentru că mai ales acum în preajma acțiunii de stabilizare, un deficit bugetar ni-ar face rele servicii.

Industria și comerțul nu e în stare ca să suporte taxe, dări, impuse de către fiscul statului, fie că ar fi vorba despre echilibrul bugetului al statului. Ar fi numai o nouă îngreunare a situației economice interne aplicarea unor atari principii.

Lemnul fazonat destinat pentru export se va tarifa după clasa a X-a

Mulțumită intervențiilor ziarului nostru și ale revistei „Lemnul” — „Holzeitung” exportul lemnului fazonat va fi posibil

Correspondentul nostru din București ne înștiințează, că scrisoarea deschisă apărută în „ARDEALUL ECONOMIC” și în revista „LEMNUL” adresată dlui DIMITRIU ministrul comunicațiilor precum și dlui inginer TEODORESCU, directorul general al Căilor Ferate Române, a produs rezultate îmbucurătoare pentru numeroase întreprinderi din industria lemnului.

După apariția scrisorii o delegație s'a prezentat la d. ministru al comunicațiilor, precum și la directorul general al Căilor Ferate Române și a arătat doleanțele lemnanilor, îndeosebi ale producătorilor de lemn fazonat, cari încă din toamna anului trecut lucrează numai pentru piața internă, neputând exporta din cauza tarifului căilor ferate.

Tariful căilor ferate intrat în vigoare în toamna anului trecut a clasificat în calas X-a chersteaua de lemn moale destinată pentru export; dar lemnul fazonat a rămas să fie tarifat în clasa a II-a, ceea ce însemna că prețul de 900 lei al lemnului fazonat destinat pentru export avea să suporte spese de transport de 50%.

La începutul acestui an Direcția Generală a Căilor Ferate făcând revizuirea tarifului a luat în considerare cererea industriilor de lemne și a clasificat tot în clasa a X-a — cea mai ieftină — și lemnul fazonat. Tariful astfel revizuit urma să fie pus în aplicare la 15 Februarie și mulți producători au contractat pe această bază comenzi pentru export socotind prețul cu luarea în considerare a taxelor de transport din clasa a X-a.

Producătorii au fost derutați cu totul, văzând că tariful rectificat nu s'a pus în aplicare de fapt nici până azi. Intre timp au rămas comenzi neexecutate, amenințări cu procese, creditul industriei noastre știrbit. Noul tarif CFR. urma să fie pus în aplicare acum la 1 Iulie crt. Având în vedere, că producătorii n'ar putea să furnizeze în urma sezonului marfa, care ar fi trebuit să fie livrată încă din primăvară, lemnanii interesați au cerut dlui ministru al comunicațiilor precum și dlui director general al CFR. să aplice de pe acum clasa a X-a a tarifului pentru lemnul fazonat.

Atât d. ministru cât și d. director general al CFR, au făcut promisiuni binevoitoare delegației lemnanilor și li-a pus în vedere, că dispoziția referitoare va fi dată în zilele acestea.

Delegația a luat act cu mulțumire de asigurările ce i s'au dat dela locurile în drept.

Banca Națională în octombrie va acorda bancilor un nou reescont de un miliard

D. director Băicoianu a recunoscut dorințele instituțiilor financiare arădane — A promis ajutorul efectiv a Băncii Naționale în cazul că deponenții vor retrage depozitele

În 12 Mai a sosit la Arad d. Constantin Băicoianu, directorul Băncii Naționale pentru a verifica statul Băncii „Victoria” și pentru a se informa asupra situației asanării acestei bănci. Cu ocazia vizitei în Arad d. Băicoianu a avut o conferință cu directorii băncilor din Arad. În această conferință d. director Băicoianu a făcut un expoze spunând că Banca Națională urmărește cu multă atenție situația pieții financiare arădane înregistrând toate evenimentele ei, spunând că

Banca Națională atribuie o deosebită atențiune provinciilor și în deosebi băncilor provinciale

cari due un rol deosebit din punct de vedere economic în aceste provincii. Roagă pe d. director ca să susțină acțiunea Băncii Naționale în ceea ce privește reducerea dobânzilor sprijinindu-o cu toată intensitatea.

În numele băncilor minoritare din Arad răspunde d. Gabriel Fejér director general al Băncii de Credit Ardelean S. A. Dsa arată cum că

majoritatea băncilor arădane din proprie inițiativă au satisfăcut în ceea ce privește reducerea etalonului încă înainte de intrarea în vigoare a hotărîrii Băncii Naționale.

D. director general Gabriel Fejér arată asupra eventualilor pericole cari vor urma desigur în caz că nu se va amâna termenul punerii în vigoare a ordonanței reducerii intereselor pe data de 1 Octombrie a. e. cerând în interesul deslegării lente a crizei financiare o amânare a fixării acestui termen. În acest sens băneile din Arad vor înainta un memoriu Băncii Naționale.

D. director Băicoianu mulțumește dlui director general Gavril Fejér pentru cele comunicate d-sale în chestiunea acțiunii reducerii dobânzilor răspunzând că

într'adevăr situația economică financiară și a creditului românesc trece printr'o criză acută fapte cari reclamă o deosebită prudență și îngrijire.

Pentru a liniști în privința aceasta orice neliniște, comunică domnilor directori, că Banca Națională este în deplină cunoștință, că creditele acordate băncilor minoritare nu sunt satisfăcătoare, reescompturile acordate sunt însă numai un început. În 1 Octombrie la termenul pentru care este fixată intrarea în vigoare a reducerii de dobânzi.

Banca Națională va mai pune la dispoziția băncilor provinciale un reescont de un miliard lei din care sumă li se va acorda în proporții corespunzătoare reescompt și băncilor minoritare

astfel eliminând lipsa de capital a acestora. Hotărîrea Băncii Naționale este însă fermă de a realiza pe toată linia și pe lângă orice jertfe reducerea dobânzilor. În cazul că în urma reducerii dobânzilor deponenții ar ataca vre-una dintre băneile cari vor satisface ordonanța Băncii Naționale,

Banca Națională se obligă a restitui acestor bănci capitalurile retrase în întregime în formă de reescont.

Toemai pentru aceasta roagă pe d. directori ai băncilor arădane minoritare să renunțe la trimiterea memoriului proiectat.

Declarațiile dlui director Băicoianu au satisfăcut pe deplin pe directorii băncilor, aceștia renunțând la trimiterea memorandumului la București.

Októberben újabb egymilliárdos visszleszámitolási hitelt folyósít a Banca Națională a romániai pénzüntézeteknek

Az aradi bankközi értekezleten Baicoianu Constantin, a Banca Națională igazgatója elismerte az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság aggodalmait és orvoslást ígért — Ha a betéti tőke kivonulással fenyeget valamely pénzüntézetet, a Banca Națională 100 százalékosan fedezi a tőkehiányt, — ígérte meg Baicoianu igazgató

Május 12-én Aradra érkezett Baicoianu Constantin, a Banca Națională központi igazgatója, hogy felülvizsgálja a fizetőképzetlenné vált Victoria Takaré- és Hitelintézet státusát és részletesen informálódjék a szanalási módokról. Baicoianu igazgató látogatásával kapcsolatosan a Banca Națională aradi fiókjának helyiségében értekezletet tartottak az összes aradi pénzüntézetek vezetői.

Az értekezleten Baicoianu igazgató román és német nyelven expozé tartott. Kifejtette beszédében, hogy a Banca Națională élénk figyelemmel kíséri az aradi piacot, utalt arra, hogy

a Nemzeti Bank igazgatósága különös gonddal kezelje azokat a területeket, amelyek a kisebbségi pénzüntézetek nagy és fontos szerepet játszanak.

Kérte a megjelent pénzüntézet vezetőket, hogy tegyék magukévá a Banca Națională kamatleszámitási akcióját és azt teljes intenzitással támogassák.

Az aradi kisebbségi pénzüntézetek nevében Fejér Gábor, az Erdélyi Hitelbank Rt. vezérigazgatója válaszolt Baicoianu direktor expozéjára.

Kifejtette, hogy azoknak a kívánalmaknak, amelyeket a kamatleszámitással kapcsolatosan a Banca Națională támasztott, az aradi kisebbségi pénzüntézetek már nagyrészt és saját elhatározásukból, a kamatleszámitási rendelet megjelenése előtt eleget tettek.

Részletesen ismertette Fejér Gábor vezérigazgató azokat az aggasztó eshetőségeket, amelyeket az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság legutóbbi száma felsorol

és azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy

a kamatleszámitással kapcsolatosan megállapított október elseji terminust a súlyosabb megrázkódtatások elkerülése érdekében meg kell hosszabbítani.

Közölte Fejér Gábor azt is, hogy a kamatleszámitással kapcsolatosan az aradi pénzüntézetek emlékiratot intéznek a Banca Naționalához.

Baicoianu igazgató örömmel vette tudomásul Fejér Gábornak a kamatleszámitással kapcsolatos közléseit, hangsúlyozta, hogy a jelenlegi gazdasági és hitelviszonyok mellett tényleg szükséges a legmesszebbmenő előrelátás és ezért az aradi pénzüntézetek vezetőinek megnyugtatóására a következőket tartja szükségesnek közölni.

A Banca Națională tisztában van azzal, hogy a folyósított visszleszámitolási kölcsönök összege nem elegendő a kisebbségi pénzüntézetek részére, a most eszközölt reeszkomptfelemelés azonban csak a kezdeti intézkedés.

Október előtt a Banca Națională újabb 1 milliárdos visszleszámitolási hitelt bocsát a pénzüntézetek rendelkezésére. Ebből az összegből a kisebbségi pénzüntézetek is megfelelő arányban fognak részesedni és így remélhető, hogy a kisebbségi pénzüntézetek hitelszűke megszűnik.

tek is megfelelő arányban fognak részesedni és így remélhető, hogy a kisebbségi pénzüntézetek hitelszűke megszűnik.

Hangsúlyozta azonban Baicoianu igazgató, hogy a Banca Naționalának eltökélt szándéka a kamatok leszámitását minden vonalon megvalósítani és ennek keresztülvitele érdekében

Exportálni akarják a Romániában nem értékesíthető szeszt 105 vagon gabonaszesz használható fel rumgyártásra

Bukaresti tudósítónk jelenti: A Szeszszindikátus végrehajtóbizottsága úgy döntött, hogy a szindikátust kereskedelmi alapra felteti. Az árak redukálásával egyidejűleg újlag felmerült az a terv, hogy azt a felesleges szesz-készletet, amelyet a belföldi fogyasztás az ismertett korlátozási intézkedések miatt nem tud felvenni, külföldi piacokon export útján kiséreljék meg értékesíteni. Az export megszervezésére vonatkozó előkészületek jelenleg folyamatban vannak és bukaresti tudósítónk jelentése szerint a pénzügyminiszterium elvileg hajlandó engedélyezni, hogy a romániai szesz exporttilétek nélkül kerüljön kivitelre.

A pénzügyminiszterium a maga részéről is támogatni kívánja a Szeszszindikátust a szeszipar és szeszkereskedelem konszolidációjára való törekvésében és ezért táviratilag értesítette az összes pénzügyigazgatóságokat, hogy engedélyezte 105 vagon gabonaszesznek rumgyártás céljaira való felhasználását.

Teljes sikerrel zárult a Marosvásárhelyi Leszámitolóbank Rt. tőkeemelése

Több mint 15 millió lej saját tőke felett rendelkezik a pénzüntézet

A Marosvásárhelyi Leszámitolóbank Rt. folyó évi március hó 11-én megtartott közgyűlési határozatának végrehajtásaként az igazgatóság a pénzüntézet alaptőkéjét 6 millió lejről 10 millió 500 ezer lejre emelte, tartalék-alapjait pedig 4 millió 950 ezer lejre és így

a pénzüntézet ténylegesen befizetett saját tőkéi 15 millió 450 ezer lejre emelkedtek.

Az új részvények lejegyzésének határideje a folyó évi április 30-án járt

bármilyen áldozatra hajlandó. Közölte az értekezlettel, hogy

amennyiben valamely kisebbségi bankot a kamatleszámitás ellen tiltakozó betétesek megróghannának és betéteiket kivonnák, úgy a Banca Națională 100 százalékgig fedezi, illetve helyettesíti a kivont betéti tőkét.

Éppen ezért arra kérte az aradi kisebbségi bankokat, hogy tervezett emlékiratukat ne is küldjék el Bukarestbe.

Az értekezlet Baicoianu igazgató nyilatkozatának, illetve ígéréteinek hatása alatt elhatározta, hogy a memorandumot nem küldi el Bukarestbe.

Örömmel állapítjuk meg, hogy az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság nyilvánosságra hozott aggodalmait úgy Baicoianu igazgató, a Banca Națională képviselője, mint pedig az aradi kisebbségi pénzüntézetek vezetői magukévá tették, illetékes helyen pedig a közölt szempontokat honorálták is.

Az intézet mobilitását a 747 ezer 39 lejese pénztári állomány juttatja ki-fejezésre, amely összeg az alaptőke 74 százaléka és erős aktivitásra való felkészültség igazolása.

A bank az elmúlt esztendőben 1 millió lej alap- és 528 ezer 800 lej tartaléktőke mellett 326 ezer 334 lej vagyis

21 százalék tiszta nyereséget ért el.

A pénzüntézet a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. affilációja és igazgatóságában Bocsnáczy László vezérigazgató, mint alelnök, Mina János és Bodor Bertalan igazgatók mint tagok foglalnak helyet.

A Michinger Miklós vezérigazgató által megállapított üzletvitel egy a központban, mint a tekei fiókban a legkielégítőbb eredményeket érte el.

A jövő év őszén nemzetközi mintavásárt rendeznek Nagyváradon

Tizenkétfélmillió lej alaptőkével részvénytársaság alakul a nemzetközi mintavásár megrendezésére. — Jun. 15-ike és 22-ike között orsz. nagy vásár lesz Nagyváradon

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara elnöki tanácsa a napokban ülést tartott, amelyben Neşulescu elnök bejelentette, hogy

a nagyváradai kamara által rendezendő nemzetközi mintavásárra, a kormány megadta az engedélyt.

A nemzetközi jellegű mintavásár megrendezésére a kamara 10—12 millió lej alaptőkével részvénytársaságot kíván létesíteni, a Nagyvárad város, a vármegyei mezőgazdasági kamara, a Kereskedelmi Csarnok és az érdekelt ipari és kereskedelmi vállalatoknak bevonásával.

A megalakítandó részvénytársaság legelső feladata lesz a megfelelő hely kiválasztása és a szükséges mintavásári épületek és pavilonok terülvázlatának kiírása. A nagyváradai nemzetközi mintavásárt valószínűleg az Alba-Iulia, (volt Bunyitay) ligetben fogják megrendezni.

A kamara vezetősége az első vásárt a jövő év őszén tervezi megrendezni.

A nemzetközi mintavásár engedélyt kívül a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara engedélyt kapott arra is, hogy a folyó év nyarán Nagyváradon Országos Nagy Vásárt rendezhessen, amelyen elsősorban a romániai kisiparosok fognak résztvenni termékeikkel. A vásáron résztvevők részére a CFR vezérigazgatósága a visszautazásnál 50 százalékos kedvezményt ad.

A vásárt június 15-ike és 22-ike között rendezik meg kirakatversennyel kapcsolatosan.

A vásárrendező bizottságba a következőket választották meg: Neşulescu Anastasiu elnök, Ghica B. mezőgazdasági kamara elnöke, dr. Egyri Gergely polgármester, Suciu Mihály, a Banca Națională nagyváradai fiókjának igazgatója, Pappoudfi Theodor, Steiner M., Farkas István, dr. Fried János, Megyeri Ferenc, Friedmann József, Erdős Zsigmond, Robitsek Béla, Sonnenfeld Gusztáv, Fändrich Zoltán, Reichard Dezső, Flegmann Armin, Mónus Sándor, Simionescu György és Deutsch Ignác.

A Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel Rt. jó eredménnyel zárta 1927. évi mérlegét

A saját tőkék 21 százaléka a tiszta nyereség

A marosvölgyi pénzüntézetek az elmúlt esztendőben ismét a depresszió légkörében fejtették ki működésüket és csak a bankári leleményesség, körültekintés és elővigyázatosság árgus szemével párosult tökéletes nyugodtság biztos keze érthette el azt a viszonylag kitünő eredményt, amelyet a Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel Rt. 1927. évi mérlege szerint elért.

Az intézet 11 millió 280 ezer 575 lej betétet kezel, ami a magántőke részéről megnyilv-

ult tökéletes bizalom teljes kifejezője. Az intézet folyószámlára és visszleszámitolt váltókra 4 millió 110 ezer 263 lej idegen tőkét vett igénybe, míg a kihelyezések összege tárcaváltókra 14 millió 136 ezer 812 lejt, folyószámlákra 1 millió 609 ezer 406 lejt tett ki.

Az intézet saját vagyona ingatlanban 577 ezer lejt, értékpapirokban 392 ezer 140 lejt tesz ki, amely tételek azonban, mint mérlegértékelések, jelentős latenciákat tartalmaznak.

A nemzetközi vasipar helyzete

Romániában az építkezés pangása bénítólag hat a vas-kereskedeleme — A nemzetközi csőkartell felemelte a csőárakat — Angliában a rudvas, abroncsvas és a cső ára esett, a nyersvas termelése fokozódott — Romániában szünetelnek az állami megrendelések

A tavaszi szezon megindulásával a romániai vasiparban a kereslet élénkült, az árak pedig emelkedő tendenciát mutatnak. Amióta a vaskereskedők szindikátusa intenzív aktivitást fejt ki,

a vasipar bizonyos mértékben mentesült az árfluktuációktól

és az emelkedő tendencia dacára is az árak stabilnak mondhatók. A vaskereskedelemben hiányát érzi az építkezésnek, amelyet a kereskedők az évek folyamán kénytelen voltak kikapcsolni kalkulációjukból.

Szomorú tény, hogy a háború után Erdélyben csak kevés középületet építettek, a magánvállalkozások száma pedig a minimálisra redukálódott. A városi mérnöki hivatalok olyan fekete statisztikát voltak kénytelenek összeállítani, az 1927. év végén az építkezésekről, amilyenhez hasonlóra a legpesszimistábbak sem emlékeznek.

Az építkezés ma már nincs hatással a romániai vaskereskedeleme és így az ország kereskedelmi életének ezen ága más irányban próbál terjeszkedni.

Az utkeresés igen sok nehézségbe ütközik. A kormány hónapok óta indokolatlanul halasztja az új vasúti tarifa életbeléptetését, amely ha nem is jelentett volna különösebb előnyt a vaskereskedeleme, de minden esetre átlagosan 8—14 banival leszállította volna a maximális vasúti szállítási díjtételeket.

Az évekkel ezelőtt létrejött nemzetközi csőkartell és a freiburgi Jaekel-féle Vasipari Részvénytársaság között már hónapok óta beható tárgyalások folynak a nagy vasipari koncernnek a kartellbe való belépéséről. Ezek a tárgyalások a napokban sikeresen befejeződtek és ennek eredményeként a Jaekel Vasipari Rt. belépett a csőkartellbe, úgy, hogy most már a csehszlovák kartell is teljes.

A nagy gyár bekapcsolódása lényegesen megerősítette a nemzetközi kartell helyzetét és ennek tulajdonítható, hogy

Csehszlovákiában már fel is emeltek a csőárakat.

A kartell új szituációja a romániai vaskereskedelemben is éreztette hatását, amennyiben a csőárak a meg egyezés létrejötté után a 2 colas átmérőig terjedő gyártmányokban emelkedtek.

A nemzetközi piacokon a helyzet változatlan. Németországban a vaskitell piacnak április közepén beállott gyengülése nem mutat javulást. Általánosan megnyilvánuló jelenség, hogy a fogyasztók bőven fedezték áruszükségeiket és ezért most tartózkodnak a nagyobb vásárlásoktól.

A romániai piacon szintén tapasztalható egyes ágakban a fogyasztók tartózkodása, amelynek magyarázata az egyre súlyosabbá váló gazdasági viszonyokban keresendő.

A romániai vaskereskedők elmúlt évi deficités mérlegük lezárása után remélték, hogy az 1928. év nemesak javulást fog eredményezni, hanem a kormány által beígért stabilizálás és

jelentős gazdasági változás teljesen új alapokra fogja helyezni a romániai vaskereskedelmet és vasipart.

Német árujelentések szerint a Skandináviából és Délamerikából megnyilvánuló kereslet mennyiségileg kielégítő, Kelet felől azonban ez a kereslet bizonytalan és nem egységes. A németországi exportárak teljes mértékben nivellálódtak a nyugati piacok áraihoz.

Az angol vas- és acélpiacon április közepe óta csökkent a forgalom,

a hangulat azonban a hónap végén kezdett élénkebbé lenni. Az építkezési szakmában, akár csak Romániában, a

A jövő év januárjában történik meg a bánági három nagy sváb bank fúziója

Külön szindikátusba tömörülnek a bánági sváb pénzüzetek és bevezetik a kötelező revízió rendszerét — A sváb pénzüzetek teljes taktikai és technikai felkészültséggel várják a lejstabilizációt

Hónapokkal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a Bánág három nagy sváb pénzüzete, az ARADI POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RT., a SVÁB KERESKEDELMELI ÉS IPARBANK RT., és a TEMESVÁRI SVÁB KÖZPONTI BANK RT. fúzióra készülnek és a tőkekoncentráció tervét különösen dr. BLASKOVICS Ferenc prelátus, a Sváb Központi Bank elnöke támogatta és tartotta életrevalónak. A fúzióról elterjedt és a sajtóban különböző kommentárokkal kísért híreket KLOTZ Adám vezérigazgató megcáfolta, miután a tőkekoncentráció tervének időelőtti való pertraktálása nyugtalanítani látszott a bánági pénzüzeteket, helyesebben azokat a sváb magántőkéket, akik a három pénzüzetnél részvényérdekeltséggel bírtak.

A tőkék egyesítésére való törekvés azonban a kulisszák mögött és nyíltan is tovább folyt. A fúziós mozgalmat az Aradi Polgári Takarékpénztár irányította, amely azonkívül, hogy alaptőkéjét felemelte, magába olvasztotta a 7 millió lej alaptőkéjű Német és Szerb Csanádi Takarékpénztárt, valamint a 2 millió lej alaptőkéjű VILÁGOSI TAKARÉKPÉNZTÁRT.

A fúziós tervek közeli realizálására enged következtetni az, hogy a bánági sváb pénzüzetek vezetői elhatározták, hogy megszervezik külön szindikátusukat, amelybe körülbelül nyolcvan kisebb-nagyobb sváb pénzüzet tartoznék és amely szindikátus a szász pénzüzetek Revisionverband-jának mintájára a tagintézetek üzleti vezetését vizsgálná felül.

Bár a fúzióra vonatkozó tárgyalások igen előrehaladott stádiumban vannak, az Aradi Polgári Takarékpénztár Rt., a Sváb Kereskedelmi és Iparbank Rt. tényleges egyesülése csak a jövő év januárjában fog megtörténni, miután az új banktörvény szükségessé teszi, hogy a sváb pénzüzetek egy táborba tömörülve és teljes felkészültséggel álljanak a lejstabilizáció bekövetkezése után a bánági pénzüzet, de különösen a sváb nép rendelkezésére.

Pierdem traficul de călători pentru Orient din cauza Serviciului Maritim

In zilele apropiate se va întruni la Constantinopol o conferință a căilor ferate interesate pentru a stabili toate măsurile necesare în legătură cu circulația simplonului între Occident și Orient până la Cairo prin Haidar-Paşa și Jaffa. Această legătură nouă cu Egiptul urmând să se facă prin Bulgaria, Jugoslavia și Turcia.

Înseamnă pentru noi fără nici o discuție o însemnată pierdere și economică și politică.

Totuși am fi nedrepti, dacă evitarea teritoriului țării noastre am atribui-o vre-unui motiv politic dușmănos sau mașinațiunilor pornite din te miri ce interese misterioase. Nimic din toate acestea.

Cauza este mult mai simplă și este de regretat că vina ni se poate imputa numai nouă, sau în

cereslet vontatott és a kontinentális árleszállítások következtében az angol gyárak üzleti kilátásai is megromlottak. Lényeges javulást csak a fehérlemezipar mutat.

A rudvas, abroncsvas és csőproduktumok árai készpénzben 5—10 sillinggel estek.

Az angol nyersvastermelés márciusban 592 ezer 600 tonnát ért el, amely mennyiség rohamos fejlődést igazol. A nyersacél termelés Angliában 793 ezer 300 tonnával az 1928. év első négy hónapjában a legnagyobb átlagot érte el.

A lengyel vasipar még mindig nélkülözi az állami megrendeléseket. A szituáció a romániai helyzettel hasonlós, ahol az állami megrendelések teljes mértékben szünetelnek. Amennyiben az állami költségvetés oly mértékben egyensúlyba kerülne, hogy Románia nagyobb investíciókat eszközölhetne középítkezések céljára, úgy a vasipar és vaskereskedeleme hatalmas lendületet nyerne.

Pe lângă păgubirea unor interese foarte reale trebuie să adăugăm că ne facem în felul acesta noi înșine cea mai detestabilă contra-propagandă, așezându-ne noi înșine în afara de o linie de comunicație mondială, al cărei avantaj le-am nesecotit.

Aradi Vasipar Rt. 1927. évi mérlege

Az aradi ipari élet egyik reprezentáns vállalata, az Aradi Vasipar Rt. most közli elmúlt évi mérlegét, amely 100 ezer lej részvénytőke és 182 ezer 833 lej 96 bani tartalékalap mellett 46 ezer 280 lej tiszta nyereségről számol be.

A 7 millió 418 ezer 858 lej 69 bani forgalmu mérleg aktiv tételei közül figyelmet érdemel az erősen leértékelt ingatlan és telekszámra 522 ezer 749 lej 72 banis összegben, valamint a gépek, szerszámok és felszerelések számlája 782 ezer 340 lej 84 banis összegben. A teljes üzemmel dolgozó vállalat készárszámlája 688 ezer 780 lej, míg a feldolgozásra váró anyag értéke 276 ezer 400 lej.

Az adóskok 5 millió 28 ezer 784 lej 34 banis tétellel szemben a hitelzők nyílt számlán 5 millió 788 ezer 769 lej 87 banival, elfogadványok ellenében 1 millió 274 ezer lejjel szerepelnek.

A vállalat vezérigazgatója Gedeon János, akinek működésével sikerült a legteljesebb megelégedést kiérdemolni.

A Szászrégeni Ipar- és Kereskedelmi Bank Rt. 10 millió lejre emeli alaptőkéjét

A három évtizedes multtal rendelkező Szászrégeni Ipar- és Kereskedelmi Bank Rt. az elmúlt esztendőben 2 millió lej alap- és 1 millió 93 ezer 152 lej tartaléktőke mellett 660 ezer 909 lej tiszta nyereséget ért el, ami a saját tőkék 22%os jövedelmességének felel meg.

Az intézet kezelésére bizott betétállomány 16 millió 615 ezer 146 lejről az elmúlt évben 21 millió 683 ezer 674 lejre, míg kihelyezéseinek összege 20 millió 88 ezer 289.20 lejről 28 millió 109 ezer 200 lejre emelkedett. Hasonló méretű emelkedés észlelhető a pénztári készletnél is, amely tétel az előző évi 975 ezer 70 lej 39 banival szemben 1 millió 281 ezer 73 lej.

A 70 ezer lejes ingatlan, 492 ezer 127 lejes értékpapír és 1 lejes berendezési tétel fokozza a részvények belső értékét.

Az intézet elhatározta alaptőkéjének 2 millióról 10 millió lejre való felemelését és a lejegyzés saját részvényesei és klientelája körében fog megtörténni.

A julius elsején életbelépő új vasúti menetrend közvetlen gyorsvonatot iktat be Temesvár és Szeged között a forgalomba

A julius elsején életbelépő új vasúti menetrend lehetővé teszi Temesvár és Szeged között a közvetlen vasúti összeköttetést. A menetrend szerint naponta egy közvetlen gyorsvonat indul Temesvárról Szegedre és onnan vissza.

A vonat román és magyar kocsi-ból fog állani. A Temesvár és Szeged között meginduló közvetlen forgalomban egyelőre nem fognak árusítani közvetlen jegyeket, hanem az utasoknak három jegyet kell váltaniuk, még pedig egyet a romániai vonalon, egyet a jugoszláv és egyet a magyar területre szóló érvényesség-gel.

primul rând nouă.

„Serviciul Maritim Român”, care odinioară era fala țării și întreținea linii bine servite în Levantul Mediteranei, îndeosebi între Constanța și Cairo, în timpul mai nou însă cursele au fost reduse, vapoarele, ar trebui sporite și alte și alte cerinți devenite de o arzătoare actualitate, din cari însă nu se realizează nimic.

Călătorii cari vin din Anglia sau și din alte țări și iau drumul spre Cairo, negăsind curse de vapoare bine organizate cu cari săs-și poată continua drumul dela Constanța,

preferă orice altă cale cu un orar mai sigur, care li-se oferă acum prin îndrumarea simplonului prin Turcia.

Tot din această cauză expresul orient circula la noi aproape fără călători.

Az exportra kerülő faragott fára a speciális tarifa X. osztályát fogják alkalmazni

Megindul a romániai faragott fa kivitele — Az Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság és Lemnul-Holzzeitung nyílt levele meggyőzték a közlekedésügyi minisztert és a CFR vezérigazgatóját a fatermelők kívánságának jogosságáról

Budapesti tudósítónk jelenti: Az a nyílt levél, amelyet az Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság és a Lemnul-Holzzeitung szerkesztősége intézett Dimitriu közlekedésügyi miniszterhez és Teodorescu mérnökhöz, a CFR vezérigazgatójához, örömdetes eredménnyel bíztat.

A nyílt levél megjelenése után az érdekelt faipari vállalatok küldöttsége kereste fel a közlekedésügyi minisztert és a CFR vezérigazgatóját akik előtt részletesen kifejtette azokat a sérelmeket, amelyek az új vasúti tarifa megállapításával kapcsolatosan még az elmúlt év őszén és azóta is érték azokat a termelőket, akik a faragott fát nemcsak belföldi használatra termelik, hanem export útján külföldi piacokon értékesítik.

Az elmúlt év őszén életbeléptetett vasúti tarifa a Romániából exportra kerülő a puhafa fűrészárut a faipari vállalatok intervenciójára a speciális tarifa X. osztályába sorozta, amely relative olcsó szállítási díjtételeket tartalmaz.

A faragott fára viszont a speciális tarifa II. osztályát alkalmazták, ami egyértelmű volt azzal, hogy a 900 lej értékű faanyag szállítási költsége az értékesítési ár 50 százaléka volt.

A szállítási díjtételeknek ilyen arány talan módon való és az anyag értékét figyelmen kívül hagyó megállapítása azt eredményezte, hogy a faragott fát termelő vállalatok nem tudtak azon szállítási kötelezettségek tenni, amelyre a külföldi vevőkkel szemben kötelezték magukat.

A CFR vezérigazgatósága a folyó év elején a vasúti tarifa revíziójával kapcsolatosan honorálta a faipari vállalatok indokolt kérését és az export lehetővé tételére érdeklődött

a faragott fát is besorozta a speciális tarifa X. osztályába,

amely, — mint említettük, — olcsóbb díjtételeket tartalmaz. A romániai termelők abban a jogos feltevésben, hogy az új tarifát a CFR vezérigazgatósága ígérete szerint a folyó évi február 15-én életbelépteti, számos eladási szerződést kötöttek különböző külföldi vevőkkel, készleteik legnagyobb részét eladták és az eladási ár megállapításánál az olcsóbb szállítási díjtételeket vették bázisul.

Ilyen előzmények után kellemetlenül érintette a termelőket, hogy a CFR vezérigazgatósága az új tarifát a mai napig nem léptette életbe, amelynek az volt a következménye, hogy

a faragott fát termelő és exportáló romániai cégek nem tudtak szállítási kötelezettségeiknek eleget tenni.

Tekintettel arra, hogy a szállítások elmaradása miatt a romániai termelőket a külföldi vevők részéről számos kártérítési per fenyegette és tekintettel arra, hogy a CFR vezérigazgatóságának hivatalos kijelentése szerint az új vasúti tarifa csak a folyó évi július hó elsejével lép tényleges életbe, viszont a szezon után a külföldi vevők nem lennének hajlandók átvenni azt a faragott fát, amely a folyó év tavaszán már birtokukban kellett volna legyen, az érdekelt romániai faipari vállalatok küldöttsége arra kérte Dimitriu közlekedésügyi minisztert és Teodorescu vasúti ve-

zérigazgatót, hogy a súlyos helyzetre való tekintettel és a nyílt levélben felsorolt indokok alapján

rendeletileg léptessék életbe az az exportálandó faragott fára a speciális tarifa X. osztályának díjtételeit

és ezzel tegyék lehetővé a romániai faipari vállalatokat fenyegető kártérítési perek elkerülését.

A közlekedésügyi miniszter és a CFR vezérigazgatója megértéssel és jóindulattal fogadták a küldöttséget és a nyílt levél indokai alapján kilátásba helyezték, hogy addig is, míg az új vasúti tarifa ténylegesen életbelép,

az exportálandó faragott fára a speciális tarifa X. osztályának alkalmazását fogja javasolni,

hogy ezzel lehetővé tegyék romániai export megindítását és a termelőknek a külföldi vevőkkel szemben vállalt kötelezettségeiknek teljesítését.

A küldöttség megnyugvással vette tudomásul a kedvező választ. Értesüléseink szerint a faragott fa új tarifájára vonatkozó rendelkezést néhány napon belül kiadják, illetve az új vasúti tarifa általános érvényű életbeléptetése előtt alkalmazni fogják.

Băcănă Francisc Gergely S-sor în pragul falimentului

Disproporția surprinzătoare între active și pasive slăbește posibilitățile oricărui aranjamente pașnice

Inainte de aceasta cu câteva săptămâni știrea că băcănă Francisc Gergely S-sor din Cluj ar fi devenit insolventă a produs o senzație ușor de explicat, dacă ne gândim la reputația ce o avea această băcănă scotită printre cele dintâi din Cluj. Proprietarul prăvăliei dr. Francisc Nemes a reușit să salveze aparențele și să răspundească credința, că prăvălia ar avea o rentabilitate de primul rang. În baza acestei reputații prăvălia s'a bucurat de credite largi de cari a și făcut uz, pomenindu-se dateoare nu numai pentru marfă; ci și pentru bani luați ca împrumut.

Din pasivele de 28 milioane lei 13 milioane sunt datorii în număr, parte la bănci, parte la persoane particulare.

Activele ar fi numai de 8 milioane lei.

S'a început acțiunea de asemenea și s'a înghebat o grupare, care ar fi dispusă să preia activele și pasivele băcăniei și să continue afacerile sub forma unei societăți pe acțiuni.

Până în prezent tratativele cu creditorii n'au dat nici un rezultat.

S'a oferit o cotă de 30% acreditându-se părerea că lichidându-se activele în stare de faliment, creditorii nu vor obține nici 10% din pretențiunile lor.

Comisiunea de asanare se străduiește să obțină un moratoriu și în același timp a decis, să ceară falimentul imediat ce vre-un creditor ar cere execuție.

Dezastrul industriei și a comerțului de frânhii, saci, mușamale

În legătura cu insolvența marci firme de frânhii, sfori și saci Reich B. și Fiii din Arad am arătat situația în general defavorabilă pentru acest ram de industrie și comerț, situație înrăutățită foarte mult din cauza deconjuncturii morilor și a producției agricole, aceste ramuri de producție reprezentând clientela cea mai importantă a fabricilor de frânhii, saci și mușamale.

Dăm mai jos un tablou al fabricilor de frânhii și saci

ajunse în stare de faliment sau insolvență în anii din urmă,

adăogând și un al doilea tablou al firmelor, din această branșă, cari au putut rezista până în prezent. Durere, proporția dintre aceste două tablouri nu mai îngăduie cel puțin împărțea din romanele de senzație după care: unul scapă, altul pier. De fapt în industria frânhiiilor și a sacilor am ajuns în stare, că doi pier și unul scapă.

Fabrici și prăvăli de frânhii și saci falite sau insolvente:

1. Frații Hacker din Oradea.
2. Schillinger Aladár a încheiat concordat forțat cu creditorii, iar pe urmă a abandonat afacerea engros.
3. „Victoria” Societate Comercială după declararea insolvenței s'a desființat.
4. Havas Dezső comerciant en gros în Timișoara declarat în stare de faliment.
5. „Sacus” S. A. pentru comerțul cu funii, iută și mușamale a făcut concordat forțat astă toamnă, pe urmă a lichidat.
6. Péterffi—Petrovics din Tg.-Mureș după concordat forțat a lichidat.
7. Bernat Glücklich și Fiii s'a împăcat cu creditorii și a lichidat comerțul en gros.
8. Carol B. Reich și Fiii cea mai proaspătă intoleranță din branșă.

Intreprinderi, cari mai rezistă:

1. Schönberger și Grünstein comerț en-gros în Arad.
2. „Sarpit” comerț en gros în Timișoara.
3. Interexim” soc. an. în Oradea reprezentanța caselor „Textila” și „Năvodul” din Iași.
4. Samuil Salamon în Cluj, reprezentant pe Bleier și Weisz din Buda-pesta.
5. Izrael Spitzer și Fiul, Oradea.

Tablourile aceste sunt destul de triste. Două treimi dintre casele reprezentative ale branșei de frânhii, sfoară, saci, mușamale — industrie și comerț — au fost lichidate din cauza reducerii posibilităților de desfacere; iar cele rămase în ființă duc o luptă grea pentru a se menține.

O îmbunătățire a situației s'ar putea spera numai dacă ar lua un avânt nou producția agricolă și morăritul — ca să avem ce pune în saci.

Az Astra vagonyar tette a legolcsóbb ajánlatot a nagyváradi villamosmű kazánjának építésére

Nagyvárad város alkandó választmánya dr. Egrv Gergely polgármester elnökletével ülést tartott, amelyen dr. Soós István városi tanácsos ismertette a nagyváradi villamosművek kazánjának építésére megtartott árlejtésen beérkezett ajánlatokat.

A nagyváradi villamosmű új kazánjának építésére 11 ajánlatot nyújtottak be, amelyek közül a legolcsóbb 6 és fél millió, a legdrágább pedig 9 millió lejért hajlandó az új kazán megépíteni. A legolcsóbb ajánlattevő az aradi Astra vagongyár volt és így valószínű, hogy az Astra kap megbízást a nagyváradi villamosmű új kazánjának megépítésére.

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon:
7—58.

Cea mai mare fabrică de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb textilgyára Arad.

Telefon:
7—58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

BEREA

Az

„**URSUS**”

este excelentă

sör a legjobb

Regimul proprietății industriale în România

Oportunitatea creerii unui grup românesc al Asociației Internaționale pentru Protecția Proprietății Industriale

Mai la vale publicăm expunerea lui Ing. P. Dulfu, secretar general al Institutului Românesc de Organizare științifică a lumii, asupra regimului proprietății industriale din România. În cadrele acestei expuneri s'a făcut și un proiect asupra modalităților prin care ar deveni posibil crearea unui grup românesc al Asociației Internaționale pentru protecția Proprietății Industriale.

Noțiunea juridică a proprietății intelectuale sub cele trei forme sub care se prezintă actualmente, — proprietatea industrială, literară și artistică — și la care se adaugă în timpul din urmă o a patra formă, cea științifică, este cea mai nouă în toate legislațiile.

Proprietatea industrială, singura de care ne vom preocupa, cuprinde:

Brevetele de invenție, mărcile de fabrică și comerț, firme și embleme, represiunea falselor indicații de proveniență a mărfurilor, desene de fabrică, modele industriale și de utilitate, contrafacere și concurență nelegală.

Pentru a ilustra mai bine cum era privită chestiunea legiferării brevetelor în cercurile celor interesați, reproducem o adresă a „Uniunii Industriștilor din România” din Decembrie 1905, către Ministerul Domeniilor:

Chestiunea biletelor de invenție prezintă, pentru industria românească un interes deosebit, căci nu se poate ști dacă prin punerea în aplicare a unei legi asupra brevetelor de invenție nu s'ar ajunge la desființarea multor începuturi industriale din țară.

„Țara noastră se găsește în prima fază a dezvoltării sale pe tărâmul industrial și nu are mai nici o invenție de protejată; o lege a brevetelor de invenție ar constitui prin urmare un adevărat pericol, căci ea ar proteja pe inventatorii străini în contra producătorilor români. Mai toate fabricile din țară vor fi oprite din activitatea lor, căci mai că nu sunt mașini, unelte sau proceduri de fabricație, cari să nu fie brevetate sau cari să nu suferă continue modificări prin alte invenții cari se brevetează de îndată. Industriile noastre vor fi sau silit să-și întrerupă anume ramuri de fabricație, sau să-și încarce cheltuielile de fabricație cu plata dreptului de a exploata brevetele. Și într'un caz și într'altul situația lor va fi foarte rea față cu produsele similare străine și toată alcătuirea noastră economică întemeiată pe protecțiunea acordată prin tarifele vamale va fi sdruncinată.

„Acestea fiind împrejurările, nu să poate presupune, că o lege asupra brevetelor de invenție, să poată fi recomandată pentru țara noastră.

„Și să nu se caute a face vre-o comparație între România și celelalte țări industriale înzestrate cu asemenea legi, pentru că nici o asemănare nu se poate găsi.

„Cele câteva și foarte rare invenții datorite inteligențelor din țară, a căror utilitate nu este dovedită nu merită, credem, din partea țării un sacrificiu atât de însemnat ca acela de a cere o lege generală asupra brevetelor de invenții.

„Brevetarea invențiilor nu este legitimă, nici oportună în țara românească. Rămâne ca invențiile me-

rituoase să se breveteze prin legi speciale și după un examen prealabil.

„Vă rugăm, să binevoiți a ține seamă de dorința unanimă a comercianților și industriașilor din țară, căci este contrariu unei legi asupra brevetelor de invenție și a găsi mijloacele necesare pentru ca proiectul de lege asupra brevetelor de invenție să nu devie lege.

Legea a fost totuși promulgată la 17 Ianuarie 1906 și cu toate imperfecțiunile și lacunele sale, a rămas neschimbată până azi.

Astăzi lucrurile se prezintă cu totul altfel: Odată cu situația țării noastre pentru care industria reprezintă 40% din producția totală, s'a schimbat în mare parte și mentalitatea producătorilor. Pentru noi nu se mai pune deci chestiunea dacă e oportună sau nu o lege a brevetelor, cum se punea acum 20 de ani, ci

cum să avem o lege cât mai bună, care să îmbrățișeze întreaga problemă a proprietății industriale și să reprezinte o încurajare și o protecție a muncii naționale cinstite.

România în 1920 a aderat la convenția pentru Protecția Proprietății Industriale din Paris din 1883. Aceasta stabilește că cetățenii sau supușii fiecărui stat al Uniunii Internaționale, se bucură, în ceea ce privește brevetele de invenție, desenele sau modele industriale mărcile de fabrică sau de comerț, precum și numele sau firma comercială, de aceleași avantaje pe cari legile respective le acordă sau le vor acorda naționalilor lor.

În 1924 România a aderat la aranjamentul internațional din 1891 din Madrid, referitor la înregistrarea internațională a mărcilor de fabrică.

Prin urmare, în rezumat, situația noastră se prezintă astfel:

La bază avem o lege veche, alcătuită în pripă, sub presiunea de afară, lege care îmbrățișează numai o mică parte din domeniul proprietății industriale, și care nu mai corespunde cerințelor actuale ale economiei noastre. La aceasta se adaugă cele două convenții internaționale amintite, cari ne impun o serie de obligații.

Se simte deci nevoia de a pune la curent această legislație cu necesitățile reale ale industriei și comerțului nostru, ținând în același timp seamă și de convențiile internaționale.

Acest dublu aspect, pe care-l prezintă problema proprietății industriale în toate țările, a făcut încă de mult necesară cererea unor asociații internaționale neoficiale, în care cei interesați să poată contribui prin cunoștințele lor la perfecționarea legislației din țările respective și la strângerea raporturilor internaționale.

Aceasta a fost scopul înființării în 1897 a „Asociației Internaționale pentru Protecția Proprietății Industriale”. Dela 1897 până la 1913 ea s'a întrunit în principalele orașe ale Europei. Războiul a întrerupt activitatea Asociației, care a fost reluată abia în 1925. Odată cu reconstituirea Asociației, au fost modificate și statutele. Pentru a se vedea mai clar rostul acestei Asociații, dăm mai jos programul de lucru din ordinea de zi a Congresului din Zürich din 18 și 19 Iunie 1925, precum și Statutele astfel cum a fost refăcute.

Prima ședință de lucru. I-a Diviziune. Generalități: Textul unic și principiul fundamental al Convenției dela Paris—Washington (art. 1 și 2).

A doua ședință de lucru. I-a Diviziune. Brevete. Drepturi de prioritate (Convenția dela Paris, art. 4); Exploatarea obligatorie (Convenția

dela Paris, art. 5); Simplificarea formalităților recfritoare le cererile de brevete (proiect de regulament). Represiunea concurenței neleale: (Convenția dela Paris, art. 10 bis). II-a Diviziune. Protecția temporară la expoziție: (Convențiunea dela Paris, art. 11).

A treia ședință de lucru. III-a Diviziune. Mărci de fabrică și comerț. (Convenția dela Paris, art. 6—6 quarter și 7 bis). Aranjamentul dela Madrid cu privire la înregistrarea internațională a mărcilor de fabrică sau de comerț. Indicațiuni de proveniență: (Convenția dela Paris, art. 10). Aranjamentul dela Madrid cu privire la represiunea falselor indicațiuni de proveniență.

A patra ședință de lucru. IV-a Diviziune. Desenuri și modele industriale: Proiectul de aranjament pentru depozitul internațional de desenuri și modele industriale.

Statutele societății

S'a fondat o Asociație Internațională având de scop:

1. Desvoltarea protecției internaționale a proprietății industriale (invenții, mărci de fabrică și de comerț, desenuri și modele industriale, nume comerciale, etc.).

2. Studiul diferitelor legislații asupra materiei în vederea perfecționării și unificării lor.

3. Desvoltarea convențiilor internaționale cu privire la protecția proprietății industriale și în special extinderea Uniunii din 20 Martie 1923.

4. Răspândirea de publicație și organizarea de congrese periodice cu scopul de a discuta și a imita dorințele asupra chestiunilor, cari n'au primit încă o soluționare definitivă.

Asociația se compune:

1. a) Din membrii aparținând grupărilor naționale autonome; admiterea lor cade în competența grupărilor naționale respective;

b) Din membrii cu domiciliul în țările unde nu există gruparea națională. Admiterea lor se face în urma deciziunii Comitetului executiv, după prezentarea de către doi membrii. Asociațiile și Sindicatele vor putea fi admise ca membrii; vor fi reprezentate prin președintele lor sau un delegat numit de acesta.

2. Din membrii donatori, admiși în urma avizului grupului național respectiv, de către Comitetul executiv și cari au donat Asociației o sumă de cel puțin 1500 franci aur.

3. Din membrii onorifici, aleși în urma avizului grupului național respectiv, de către Comitetul executiv. Toți membrii se bucură de aceleași drepturi și constituiesc adunarea generală a asociației. Numai membrii din categoria arătată sub cifra 1, § 2, vor plăti o cotizație anuală în sumă de:

a) fr. — aur 5.—, pentru membrii desemnați sub litera a).

b) fr. — aur 25.—, pentru membrii desemnați sub litera b).

Dupăcum rezultă din aceste statute, activitatea Asociației se bazează

ză în special pe activitatea grupurilor autonome din fiecare țară, grație căreia colaborarea internațională devine mai efectivă.

Astfel de grupări existau în 1906 în următoarele țări: Austria, Belgia, Cehoslovacia, Elveția, Engiltera, Franța, Germania, Italia, Olanda și Ungaria.

Organizarea lor e cam aceeași în toate țările. Ca exemplu reproducem statutele „Grupului Elvețian al Asociației pentru Protecția Proprietății Industriale”.

A. Numele, Sediul și scopul Societății.

§ 1. Sub denumirea de „Grupul Elvețian al Asociației Internaționale pentru Protecția Proprietății Industriale”, s'a creat o societate în sensul art. 60 ss. din Codul Civil Elvețian. Sediul societății este la domiciliul secretarului casier.

§ 2. Societatea tinde în primul rând a relua activitatea „Asociației Internaționale pentru Protecția Proprietății Industriale” și la realizarea scopului acesteia.

Societatea are de scop:

a) De a favoriza desvoltarea legislației elvețiene cu privire la protecția proprietății industriale (invenții, mărci, desenuri și modele, firme comerciale, concurențe neleale, etc.) în sensul postulatelor Asociației Internaționale, precum și pe baza de studii de drept comparate;

b) De a pune în concordanță, cât se poate mai complet, la legislația elvețiană, jurisprudența și practica administrativă în materie de proprietate industrială;

c) De a câștiga pentru scopul societății noi cercuri de comerț și de industrie, prin publicarea de lucrări științifice și de articole în presă zilnică.

Pot deveni membrii ai societății:

I. Particularii, firme comerciale, autoritățile și instituțiile oficiale, asociațiile profesionale și asociațiile de interesați.

§ 4. Pentru a deveni membru este nevoie de o cerere în scris către Comitet, care va decide.

Aceste statute expuse mai sus pe larg, au fost aprobate în adunarea constitutivă ținută la Berna la 11 Ianuarie 1925.

Dată fiind insuficiența legislației noastre în materie de proprietate industrială și nevoia pentru cei direct interesați de a-și expune punctul lor de vedere la elaborarea convențiilor internaționale, credem că ideia înființării unui grup românesc al asociației internaționale, este binevenită și mai socotim că inițiativa și rolul de căpetenie în această chestiune trebuie să revină Uniunii Generale a Industriașilor din România.

O astfel de asociație ar strânge împreună cu reprezentanții autorităților, ai producătorilor și comercianților și pe oamenii de știință, dându-le posibilitatea să lucreze la perfecționarea legislației noastre și la armonizarea ei cu convențiile internaționale.

Prin aceasta vor deveni imposibile acele practici imorale făcute la adăpostul unor legi imperfecte și se va apăra averea producătorilor și comercianților cinstiți.

„VICTORIA”

PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYÁR
Târgu-Mureș—Marosvásárhely

<p style="text-align: center;">Produce:</p> <p style="text-align: center;">șireturi pentru ghete, trese, șireturi de lama goufrate, șuitașuri și dife- rite articole de pasmanterie de prima calitate</p>	<p style="text-align: center;">Gyárt:</p> <p style="text-align: center;">mindennemű cipőfűzőt, lámaszegőt, sujtást, tressel borítást és kül- bőző speciális paszományárut elsőrangú kivitelen</p>
--	--

:: ! Telegram: Pasmanteria Victoria ! ::

A Banca Naționala kamatredukálási politikája nem érvényesíthető eredményesen a lejstabilizáció előtt

A bukaresti nagy bankok 14 százalékos visszleszámitolási hitelét nem tudják használni a kisebb vidéki pénzüintézetek, mert a kamatspannung nem fedezi a rezsit — Meg kell menteni a hitelforrások nélkül maradó kisebb vidéki pénzüintézeteket — A kisintézetek igazgatóinak panasza.

Részletesen ismertettük az Erdélyi Bankszindikátusnak az erdélyi pénzüintézetek visszleszámitolási hitelének felemelésére irányuló akcióját, közöltük, hogy a Banca Nationala az erdélyi és bánági kisebbségi pénzüintézetek részére mennyi felemelt visszleszámitolási hitelt szavazott meg, teljes egészében ismertettük és tárgyilagos kritikával kísértük a Banca Nationalának a kihelyezési és betéti kamatok leszámitására vonatkozó rendeletét és végül közöltük azt a megállapodást is, amelyet a Banca Naționala a bukaresti nagy pénzüintézetekkel kötött a részükről kisebb vidéki pénzüintézeteknek folyósítandó visszleszámitolási hitelek kamattételeire vonatkozólag.

A Banca Naționala rendeletétől a gazdasági és pénzügyi élet konszolidálását, valamint a pénz olesőbbdását remélték azok, akik nem ismerik eléggé Erdély és a Bánág gazdasági strukturáját. Alkalmunk volt több kisebb erdélyi bank igazgatójával beszélni, akik

számszerű adatokkal igazolták előttünk a Banca Naționala vonatkozó rendeletének végrehajthatatlanságát.

Különösen azt a megállapodást kifogásolják a kisebb pénzüintézetek vezetői, amelyet a Banca Naționala a bukaresti nagy bankokkal létesített és amely

engedélyt ad a bukaresti mamutintézeteknek, hogy a vidéki kisbankok részére folyósított visszle-

számítolási hitel után 14 százalékos kamatot számítsanak fel.

A kisebb pénzüintézetek igazgatói a következőkben foglalták össze sérelmeiket és kifogásaikat:

— A Banca Naționala kamatteszálítási politikája visszás eredményeket szül a gyakorlati életben. A Nemzeti Bank tényleg felemelte a reeszkomptot, a bukaresti nagy bankok viszont megvonták az erdélyi bankok legtöbbjétől azt a visszleszámitolási hitelt, amelyért a multban 16—20 százalékot számítottak fel, és amelyet épen ezért a legtöbb kisebb pénzüintézet a multban is csak ritkán és kényszerhelyzetben vett igénybe.

A Banca Naționala kötelezte a bukaresti bankokat, hogy az általuk élvezett reeszkompt 30 százalékát a vidéki pénzüintézeteknek 14 százalékkal bocsássák rendelkezésükre,

a bukaresti bankok azonban nem teljesítik ezt a rendelkezést és ha teljesítik is, a vidéki pénzüintézeteknek semmiféle előnye nincs belőle. Tizen-négy százalék a visszleszámitolási hitel kamata, viszont a kihelyezési kamatláb maximuma 18 százalék,

a két kamatláb közötti spannung tehát mindössze 4 százalék, amely nem elegendő még a legkisebb és legtakarékosabb elvek szerint vezetett pénzüintézet rezsijének fedezésére sem.

— Ilyen körülmények között a vidéki kisebb bankok, amelyek eredménytelenül harcoltak eddig is betéteseikkel

a betéti kamatláb csökkentése érdekében, a radikálisan keresztülvitt kamatredukció következtében elvesztik összes hitelforrásaikat és tevékenységüket a legszűkebb körre kénytelenek korlátozni.

— A betétesek kivonják tőküket, a bukaresti nagy pénzüintézetek nem folyósítják a visszleszámitolási kölcsönöket, ha folyósítják, a 14 százalékos kamattal a pénz kisebb bankok részére használhatatlan és így

a kisebb bankoknak mindössze az a csekély tőkeforrás áll rendelkezésükre, amelyet közvetlenül a Banca Naționalától élveznek.

— A vidéki bankoknak általában nagyobb a rezsijük, mint a bukaresti nagy bankoknak, — panaszták tovább a kisintézetek vezetői, — minimálisan 6—8 százalékos különbözet kellene tehát, hogy legyen az általuk igénybevett kölcsöntőke kamata és a részükről eszközölt kihelyezések kamatlába között és amennyiben ezt a spannungot biztosítani nem sikerül, úgy

a kis pénzüintézetek elvesztik rentabilitásukat.

— Teljes lehetetlenség, hogy kisebb vidéki pénzüintézet ugyanolyan kondíciókkal dolgozzék, mint a bukaresti bank, mert a hiteligenylok bonitása vidéken lényegesen csekélyebb, mint a bukaresti nagy bankok ügyfeleinél, tehát kockázatuk nagyobb. Szükséges volna, hogy a kisebb vidéki pénzüintézetek részére nagyobb margeot biztosítsanak és osztályozzák őket, ép úgy mint az adókat, akik szintén nem egyformán jók.

Ha nem sikerül a jelenlegi helyzetben gyorsan és gyökeresen változtatni, úgy a hitelforrások eldugulásával a nagy rezsivel dolgozó vidéki kisebb pénzüintézetek nemcsak hogy tovább fejlődni nem tudnak, de régi nivójukat sem tudják megtartani.

— Amíg a lej stabilizációja meg

nem történik és a külföldi olesó tőkénem vonul be Romániába, hogy egészséges konkurenciájával leszállítsa a jelenlegi magas kamatokat,

indokolatlanul visszás eredményeket szülhet a Banca Naționala erőszakos kamatteszálítási politikája

és bármennyire is intenciója minden pénzüintézetnek, hogy a termelés fokozása érdekében olesó tőkét bocsát. hasonn ügyfelei rendelkezésére, sikerre és eredményre számítani nem lehet. —

— A Banca Naționalának egyforma mértékkel kell mérnie Erdélyben és a többi esatolt területeken is és a jól megalapozott és reális üzlet politikával vezetett kisebb vidéki pénzüintézetek részére olyan összegű reeszkomptot kell folyósítania, amely arányban van saját tőkéjükkel.

— Ha a Banca Naționala mereven ragaszkodik eddigi politikájához, úgy könnyen bekövetkezhetik, hogy

a kisebb vidéki pénzüintézetek jövedelmük elmaradása alapjaikban fogja megtámadni

és így a Banca Naționala talán akaratlanul, de mégis erőszakkal fogtönkretenni olyan kagzdasági pilléreket, amelyek eddig kis keretekben is szilárdan megállták helyüket, részvényeseiknek megfelelő osztalékot fizethettek, betéteseiknek biztos bázisul szolgálhattak tőkük szolid kamatoztatására és a jogos hiteligenylok állandó kielégítői voltak.

Bukarestben az utazó urak találkozó helye a **Restaurant BURSA** str. Mihail Voda 1, amelyet AUSLÄNDER VILI vezet

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița Soc. An.

CONVOACARE

Domnii acționari ai Uzinelor de Fier și Domeniilor din Reșița, societate anonimă, sunt convocați pentru Sâmbătă 26 Mai, ora 11, în sala Cercului Industrial și Comercial, palatul Camerei de Comerț din București, strada Bursei No. 4 în adunare generală ordinară.

ACTIV

Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1927

PASIV

Stabilimente:			Capital social	— — — —	750,000,000
Domenii	445,105,530		Fond de rezervă legal	— — — —	302,283,401
Mine	122,013,950		Fond de rezervă special pentru event. devalorizări ale stocului de materiale	— — — —	15,000,000
Clădiri pentru exploatațiuni	110,113,365		Fond pentru refacerea instalațiunilor	— — — —	78,120,084
Clădiri pentru locuințe	168,303,308		Fond de amortizări	— — — —	304,744,643
Mașini și instalațiuni	327,817,314		Datoria ipotecară asupra domeniilor	— — — —	326,000,000
Investițiuni noui neterminate	182,557,064	1,355,910,531	Creditori	— — — —	545,108,949
Stocuri de materiale	—	369,384,081	Dividende neridicate	— — — —	2,797,147
Numerar	—	5,969,014	Beneficiu net:		
Titluri	—	29,756,241	Report din 1926	2,766,676	
Debitori	—	694,620,209	Beneficiu pe 1927	128,819,176	131,585,852
		2,455,640,076			2,455,640,076

CHELTUELI

Contul de profit și pierdere încheiat la 31 Decembrie 1927

VENITURI

Cheltueli generale	—	90,356,211	Beneficiu din participațiuni	—	10,293,069
Dobânzi	—	46,836,510	Beneficiu din 1926	2,766,676	
Impozite	—	32,868,557	Beneficiu brut pe 1927	425,220,684	427,987,360
Contribuțiuni reglementare și cheltueli pentru scopuri de ocrotiri sociale	—	35,733,248			
Dotăția fondului pentru refacerea instalațiunilor	—	25,286,026			
Amortizări	—	75,614,025			
Beneficiu net:					
Report din 1926	2,766,676				
Beneficiu din 1927	128,819,176	131,585,852			
		438,280,429			438,280,429

Președintele consiliului de administrație, Barbu Știrbey

Directorul contabilității, Carol Fleischhacker.

Verificat și găsit conform cu registrele,

Censori: Mihail Georgescu, G. Cioflec, Victor Levy, E. Luterbacher, St. Vidrighin.

Nyolcmillió lejért eladó a kolozsvári Nerva-szanatorium

A főhitelezők álláspontja — A szanálás az új részvényjegyzés sikerétől függ — Eddig senki nem jelentkezett komoly vételi ajánlattal — A kisiparosok és kiskereskedők károsodhatnak a legérzékenyebben

Részletesen beszámoltunk arról, hogy a kolozsvári Nerva Szanatorium és Vigyógyintézet Rt. szanálása érdekében akció indult meg a részvényesek és a hitelezők bevonásával. A szanálási akció vezetői, akinek élén dr. Fischer József kolozsvári ügyvéd áll, a kolozsvári törvényszéknél bejelentették, hogy az intézet ötmillió lejes tőkéjét 500.000 lejre lebélyezzik.

A kereskedelmi törvény vonatkozó szakasza értelmében a szanatorium részvényeseinek jogukban állott volna a törvényszékhez beterjesztett lebélyezési tervezetet tizenöt napon belül megtámadni. A tizenöt napos terminus a napokban jár le,

a részvényesek azonban a lejárati napjáig semmiféle kifogással nem értek és ezért a tervezetet a törvényszék ebből a szempontból elfogadhatónak minősítette.

A folyamatban levő szanálási akció végleges kialakulását egyelőre igen nehéz bejósolni. Az elmúlt napokban olyan hírek terjedtek el, hogy külföldi tőkés tárgyalásokat fog kezdeni a Nerva szanatorium szanálóbizottságával az intézet megvételéről. Illetékesek azt is tudni vélték, hogy

a külföldi vevő a szanatoriumért nyolc millió lej vételárát ajánlott fel.

A hírekkel kapcsolatosan kérdést intéztünk Fischer Kálmánhoz, a kolozsvári Fischer üveg- és porcellán-áru nagykereskedés tulajdonosához a Nerva-szanatorium egyik főhitelezőjéhez, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— Nincs tudomásom eddig arról, hogy a szanatorium eladása a szanálási tárgyalások folyamán határozottabb formában szóba került volna. Különösen pedig nincs tudomásom — és úgy hiszem a többi hitelezőknek sincs tudomása arról, — hogy tárgyalások indultak volna a részvénytársaság vezetői és külföldi pénzügyi között a szanatorium eladásáról.

— Ez a megoldás igen kedvező volna a hitelezők szempontjából és amennyiben valóban jelentkeznek komoly vevő, a hitelezők, csak hogy pénzüket, illetve követeléseiket biztosíthassák, a szanatorium eladása esetén készséggel hoznának áldozatot a tranzakció megvalósítása érdekében.

Fischer József dr., a szanálási akció vezetője munkatársunknak a következőket mondotta a szanatorium tervezett eladásával kapcsolatosan:

— Valószínű, hogy akadna vevő a szanatoriumra, az illetékeseknél azonban

eddig senki sem jelentkezett vételi ajánlattal.

A szanatoriumnak kedvező feltételek mellett való eladása megkönnyítené a szanálási akció lefolytatását és minden esetleg bekövetkező komplikációt megakadályozna.

Egyelőre azonban ez a terv nem lehet komoly diszkuszió tárgya, miután vételi ajánlat komoly formában még nem történt.

A nyilatkozatok azt igazolják, hogy a szanatorium eladása aktuális marad mindaddig, amíg az új részvényeladási munkálatok be nem fejeződnek. A szanálóbizottság hetek óta beható tárgyalásokat folytatott több kolozsvári orvossal az ujonnan kibocsátandó részvények lejegyzése ügyében, a tárgyalások azonban eddig még nem vezettek eredményre. A részvénytársaság megbízottjaival tárgyalásban álló felek ugyanis

tartózkodnak részvényjegyzéstől, amíg a szanatorium hitelezőinek teljes beleegyezését nem látják biztosítottak a szanálási tervezet megvalósításához.

A részvényjegyzésre felkért orvosok tartózkodása bizonyos mértékben indokolt, mert a hitelezők még mindig keresik a módokat, amelyek biztosíthatnák, hogy követeléseiknek nagyobb hányadát kaphassák meg, mint amennyit a szanatoriumi részvénytár-

saság közgyűlése, illetve a szanálási akció vezetői részükre felajánlottak.

A türelmetlenkedő főhitelezők a napokban gyűlést tartottak, amelyben megállapították, hogy az újabb részvényjegyzési akció nem vezetett eredményre. A főhitelezők arra az álláspontra helyezkedtek, hogy rövid ideig még várnak és

amennyiben a részvénytársaság által kibocsátandó részvények addig sem kerülnek lejegyzésre, úgy más módját keresik meg annak, hogy a szanatoriumtól járó követeléseiket biztosíthassák.

A főhitelezők között szerepel Szabó Jenő kolozsvári divatáru kereskedő egy millió kétszáz ezer lejjel, Fischer Kálmán porcellán- és üvegnagykereskedő 400 ezer lejjel, Oberding Antal vízvezeték-szerelő és technikai vállalat 600 ezer lejjel, Reich és Barla építésszek félmillió lejjel, Fischer Albert butorgyáros 500 ezer lejjel, továbbá kolozsvári kisiparosok és kiskereskedők, akik az áruhitelezők között talál a legsúlyosabban érzik a Nerva szanatorium válságba jutását.

Négymilliárd deficittel zárult az 1928. évi állami költségvetés első négy hónapja

Törvény készül az állami kiadások redukálásáról — Az adópréss megszorítása fenyeget — A gazdasági érdekképviseleték cleve tiltakoznak újabb adók és takszák bevezetése ellen

A pénzügyminiszterium most tette közzé az 1928. év első negyedének állami bevételeiről szóló kimutatását. A hivatalos statisztika szerint a folyó év január, február és március hónapjaiban az állam különböző bevételeiből 6 milliárd 356 millió 382 ezer 659 lejt inkasszált. Az áprilisi bevétel 2 milliárd 298 millió 935 ezer 956 lej volt.

Az idei év első négy hónapjának bevételei tehát összesen 8 milliárd 655 millió 318 ezer 615 lejre rugnak. Ez a végösszeg elszomorító képét nyújtja annak, hogy

az állami bevételek a súlyos gazdasági viszonyok folytán milyen nagy mértékben csökkennek.

Az 1928. évi állami költségvetés az első évnegyed előirányzatában bevételként tizenkét milliárd lejt tüntet fel, ezt a bevételt azonban nem sikerült elérni és így

az állambudget máris közel négy milliárd lejes deficitet mutat.

A helyzet súlyosságát igazolja az első évnegyedben eszközölt állami költségek, illetve kifizetések statisztikája: Január elsejétől az államkincstár március 31-ig 4 milliárd 510 millió 514 ezer 560 lejt fizetett ki. Az áprilisi havi állami költségek összege 2 milliárd 861 millió 757 ezer 905 lej, ami az előbbi hónapok kiadási számával együtt összesen 7 milliárd 372 millió 272 ezer 465 lejre rug.

A számadatok kétségtelenül bizonyítják, hogy az állami kiadások jóval felülmúlják az 1928. év első négy hónapjának előirányzott bevételeit. A pénzügyminiszterium kimutatása gazdasági körökben feltűnést keltett és

különböző verziók kelték szárnyra arra vonatkozólag, hogy a kormány miképpen fogja majd a deficitet eltüntetni és a költségvetést egyensúlyba hozni.

Emlékeztetes az a nagy harc, amely az 1928. évi állami költségvetés alkalmával zajlott le a budget bevételi és kiadási tételeinek megállapítása körül. Szakértők, akik az elmúlt év tapasztalataiban gazdag tanulságaiból alaposan kiismerték Románia megrokkant gazdasági életének teherbíróképességét, már a költségvetési tervezet tárgyalásánál komoly kifogásokat emeltek és az egyes tételek megváltoztatását kérték azzal az indokolással, hogy

eredeti összetételében a költségvetés csak deficittel zárulhat.

A tiltakozás azonban eredménytelen volt, míg most a deficit már az első negyedév mérlegének lezárása alkalmával kitűnt.

A szakértők álláspontja helyesnek bizonyult és — bukaresti tudósítónk jelentése szerint —

a pénzügyminiszterium elhatározta, hogy speciális törvényt készít, amely az állami költségvetés kiadásainak redukálási módjait fogja tartalmazni.

Ez a törvény tervezet már szerkesztés alatt van, részleteit azonban egyelőre titkolják.

A kiadások csökkentésével az állami költségvetés mérlege még nem fog helyre billeni, hanem azt újabb jövedelmi forrásokkal kell majd táplálni, különben a deficit nem lesz teljesen eltüntethető. A pénzügyminiszteri kimutatás szerint március hónapban az

állami bevételek összege 2675 millió lej volt, amely összeg áprilisban 2298 millió lejre csökkent. A csökkenő tendencia precedens nélkül áll az utóbbi évek államháztartási kimutatásaiban.

Az előző évek tapasztalatai szerint az év elején az állami bevételek összege kisebb volt, mint az év második felében és a tendencia általában emelkedő volt. Ezzel szemben az idei évben az állami bevételek szeizmografja lefelé ívelő pályát mutat. Az állami bevételek csökkenése és az állami költségvetésben mutatkozó nagy összegű deficit hű tükrét mutatja annak, hogy Románia ipari és pénzügyi élete nem javult, nem haladt előre és a stagnálás mellett egyes gazdasági ágak helyzete még súlyosabbá vált.

Ha a kormány sürgősen egyensúlyba nem hozza a költségvetést, ugyan azon bevételi források megszorításra kerül a sor, amelyek eddig is elviselhetetlen teherként kötötték guzsa Románia gazdasági életét.

Féltő, hogy a kormány az adópréss megszorításához fog folyamodni és a különféle takszák és adónemek egész sorával fogja meglepni a kereskedőket és iparosokat.

Egyes verziók szerint a kormány az állami jövedelmeket a CFR bevételein keresztül kívánja fokozni, ami nem jelent egyebet, mint azt, hogy a szállítási lehetőségek még jobban leromlanak.

A bajok forrása az irracionális gazdaságpolitikában keresendő, amelynek hatásai gazdasági életünk minden területén mutatkoznak. Csak az új szállítási díjszabást említjük meg, amelynek sorozatos elhalasztásáról lapunk hasábjain részletesen beszámoltunk. Az indokolatlan halasztásnak végül is az lett az eredménye, hogy

a CFR jövedelme az 1928. év első két hónapjában több mint 2 milliárd lejes deficitet mutat.

Románia gazdasági életének tényezői most, — amidőn a lejtábilizáció kialakulóban van és a külföldi kölcsön megkötéséről is kedvező hírek keringenek, — érdeklődéssel várják a kormány intézkedését költségvetési deficit eltüntetésére. Az érdeklődés egyelőre abban nyilvánul meg, hogy a gazdasági érdekképviselet vezetői már megtették a szükséges lépéseket az illetékes tényezőknél, hogy a kormány az állami költségvetés deficitjének csökkentése érdekében nehogy olyan eszközökhöz folyamodjék, amelyek újabb csapást jelentenének Románia közgazdasági életére.

A Hermannstädter Elektrizitätswerk A. G. 1927. évi mérlege

A Hermannstädter Elektrizitätswerk-Aktiengesellschaft (Nagyszebeni Villamosmű Részvénytársaság) 31. üzletévének mérlege 38 millió 164 ezer 39 lej saját és 89 millió 788 ezer 708 lej idegen tőke mellett 3 millió 337 ezer 270 lej tiszta nyereséget mutat ki.

A 132 millió 320 ezer 960 lej összességű legfontosabb tétele a mérleg szerint 92 millió 743 ezer 317 lej értékben szereplő erőtelep. A különböző villamossági anyagok leltári értéke 6 millió 107 ezer 134 lej, a műhelyfelszerelés összege 941 ezer 244 lej, a fűtőanyag értéke 879 ezer 871 lej.

A vállalat az elmúlt esztendőben emelte alaptőkéjét 450 ezer lejről 17 millió 550 ezer lejre, amely teljes összegében még az elmúlt évben lejegyzésre és befizetésre került.

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA“ KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Impunerea dobânzilor la creditele deschise în străinătate

Instrucțiunile ministerului de finanțe

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor administratorilor financiari din țară prin cari li se face cunoscut ca o completare a dispozițiilor ordinului circular No. 92.700 din 2 Aprilie 1928, punctul 1:

Scutirea de impozit mobilier a dobânzilor la creditele deschise în străinătate în moneda străină întreprinderilor comerciale și industriale din țară, în limitele și condițiunile prevăzute în ordinul susmenționat se aplică pentru dobânzile ce se plătesc de la 1 Ianuarie 1928.

În consecință la impunerea ce se face acestor întreprinderi pe anul 1928 pentru scutirea din venitul comercial și industrial a dobânzilor plătite în străinătate de firmele debitoare din țară, se va aplica dispozițiile adaosului la paragraful 51 din Instrucțiunii, iar nu dispozițiile comunicate de ordinul circular de mai sus, cari din acest punct de vedere devin operante cu ocazia impunerilor ce se vor face pe 1929.

Se va pune în vedere în scris tutu-

ror întreprinderilor comerciale și industriale din județul dv., cari în trecut au beneficiat de dispozițiile adaosului la paragraful 51 din Instrucțiunii, având asemenea credite deschise în străinătate în moneda străină ca pentru a putea continua să beneficieze și după 1 Ianuarie 1928 de scutirea de impozit mobilier a dobânzilor ce ele plătesc la aceste credite sunt datoare să depună la administrația financiară respectivă o nouă cerere însoțită de acte prin care s'au deschis creditele și condițiunile acordării lor cel mai târziu până la 1 August 1928. Aceste cereri se vor înainta apoi ministerului de finanțe, Biroul Contribuțiilor directe, împreună cu orice referințe se va găsi necesar, spre a fi examinate, urmând ca ministerul să decidă asupra lor.

În ce privește creditele ce se vor deschide de la 1 Ianuarie 1925 înainte se va proceda potrivit dispozițiilor dela punctul 2 din ordinul circular nr. 92.700—1928 citat mai sus.

viselö berendezési és felszerelési leltárt is.

A kiegyensúlyozottságot igazolja a biztosító és viszontbiztosítóintézetek tartozási és követelési, tehát adós-hitelezői összegeinek összehasonlítása. A biztosítóintézetek 21 millió 736 ezer 357 lej és 83 banis tartozásával szemben csak 16 millió 481 ezer 933 lej és 41 bani követelés áll fenn és ugyanez a helyzet a viszontbiztosítóintézeteknél, amelyeknél a 7 millió 986 ezer 524 lej és 59 bani tartozásra csak 4 millió 412 ezer 724 lej és 45 bani követelés mutatkozik.

Az intézet 10 millió lej alap- és 2 millió 973 ezer 670 lej és 66 bani tartaléktőkével az elmúlt év-

ben 1 millió 45 ezer 967 lej és 4 bani tiszta nyereséget ért el, ami a saját tőkék 8%-os gyümölcsetetését jelenti.

Ez a kulcsszám kifejezi Demian és Lampel igazgatók békenivóra való törekvését, amelynek célja az erős nyílt és latens tartalékolás egyrészt és a legminimálisabb rentabilitási százalék másrésztől, mert a magasabb számok törvénye a matematika szerint csakis így biztosítja az intézet kiegyensúlyozottságát és megalapozottságát, ami viszont lehetővé teszi az évtizedekre előre kiterjedő üzleti program megállapítását, illetve realizálását.

Târgul de mostre din Budapesta Succesul târgului — Interesul Străinătății — Mulți vizitatori români

Europa centrală și răsăriteană a urmărit cu un interes deosebit târgul de mostre din Budapesta inaugurat la 27 Aprilie ert, și ținut numai zece zile până la 7 Mai.

O parte interesantă a târgului a fost expoziția drumurilor.

Târgul de mostre din Budapesta ne interesează, ca orice manifestare economică într-o țară învecinată și mai ales

având în vedere relațiunile frecvente și de un volum important, cari există în mod firesc între noi și Ungaria

deși consecințele războiului se mai resimt încă.

Am avut ocazia să vorbim cu d. inginer Ștefan Lakatos care a vizitat târgul de mostre din Budapesta ca delegat al serviciului tehnic al primăriei orașului Cluj. D. ing. Lakatos a avut bunăvoința să ne comunice impresiile d-sale pe cari le redăm aci sub titlu de informație cu atât mai prețioasă fiindcă vine dela o persoană competentă și obiectivă.

Târgul de mostre internațional s'a desfășurat în parcul orașului „Városliget” și

a reușit să desfășure interesul țărilor străine,

Numărul vizitatorilor a fost foarte mare; iar

cumpărători și expozanți au fost de trei ori câți în anul trecut

S'a constatat avântul impunător al industriei, îndeosebi ramura mai nouă a industriei automobilelor care s'a prezintat cu produse, cari îi asigură un loc onorabil pe piața mondială, tipul „Megasix” putând concura foarte multe mărci străine. Deasemenea și produsele MAG. au făcut senzație.

În ramura mașinilor agricole Ungaria avea de mai înainte o industrie destul de dezvoltată. Și de astădată această ramură a fost la înălțime făcând dovadă, că

Ungaria nu este avizată la import de mașini agricole.

S'au remarcit îndeosebi fabricatele Hoffher și Schranz de o reputație

deja bine stabilită, deasemenea s'au distins și celelalte mărci reprezentative: Hirsch et Frank, Rimamurányi, Salgótarjáni Ganz-Danugis etc.

Lipsa materiei prime în țară împiedică în oarecare măsură dezvoltarea fabricației de mașini

industriale maghiare însă sunt solide în tendința de a înlătura importul fabricatelor gata străine, în schimb

fac totul pentru a favoriza procurarea din străinătate a materiilor prime necesare industriei.

— Germania a fost bine reprezentată în branșa mașinilor, Franța prin obiecte de industrie artistică, iar Anglia și Statele Unite au expus în primul rând materii prime.

S'au prezintat bine și celelalte industrii maghiare. Fabrica de pâlnii Gyukics a făcut o dovadă unei dezvoltări remarcabile putând să rivalizeze cu cele mai bune mărci străine.

— În branșa rufăriei și a lucrurilor de mână alături de produsele maghiare au figurat expozanți greci și sârbi cu covoare mult apreciate.

— Industria beuturilor spirituoase a fost reprezentată prin produsele fabricii Zwack și Geschmidt.

— Fabricația de cântare s'a remarcă în mod deosebit, în primul rând cântarele fine tip Berkel.

Industria mobilelor și ceramică a dovedit deasemenea progrese însemnate.

Industria română n'a fost reprezentată printre expozanți, în schimb

au fost foarte mulți vizitatori români dintre negustorii și marii industriași din vechiul regat.

— Succesul târgului internațional de mostre din Budapesta arată în ce măsură uimitoare s'a putut reuși industria Ungariei după dezastrul războiului. Cu regret constatăm că România deși învingătoare a rămas mai în urmă și mai luptă și acum împotriva consecințelor marci desordini de război.

A Fonciera Általános Biztosító Rt. 1927. évi mérlege az intézet fejlődését igazolja

Saját tőkének 8 százalékos kamatoztatását érte el az intézet

A români „matematikai intézetek” között — ahogyan a biztosítási vállalatokat Anglia egyik előkelő közgazdasági írója elnevezte — vezető szerepet játszik a Fonciera Általános Biztosító Részvénytársaság, Cluj.

A legkitünőbb szakemberekből álló igazgatóság mindenkori a leghelyesebb érzékkel választotta ki az üzletszerzők táborából azokat, akiknek egyénisége a legbiztosabb garancia a legjobb eredmények elérésére.

A biztosítóintézetnél a biztosító- és viszontbiztosító-klientéla a legbiztosabb fokmérő.

Fokmérő a biztosító klientéla — áruüzleti szakkifejezéssel élve — kvantuma és kvalitása azért, mert csak feltétlenül jó intézethez fordul az, aki ténylegesen komoly biztosítást kíván kötni, de fontos fokmérő a viszontbiztosító klientéla azért, mert csakis feltétlenül jól megalapozott és tökéletesen kiegyensúlyozott, tehát abszolút helyesen megállapított és gyakorlatilag keresztülvitt üzleti politikát involváló intézet jöhet számításba az előkelő amerikai, angol, francia, német viszontbiztosító-társaságoknál akkor, amidő az eléjük terjesztett üzletekben való részvételre hívják fel őket.

Ilyen adottságokkal rendelkezik a Fonciera Általános Biztosító Rész-

vénytársaság, melynek elmúlt évi — lapunk más helyen közölt — mérlege ismét a legjobb eredményekről számol be.

Az intézet az elmúlt esztendőben 60 millió 402 ezer 526 lej és 17 bani, illetve 30 millió 259 ezer 91 lej és 56 bani, összesen tehát több, mint 90 millió lej elemi és életgazdagi bevételről számol be,

ami azt igazolja, hogy az elmúlt esztendőben ismét jelentékenyen emelte az üzletkötések számát, egyben pedig azt bizonyítja, hogy a súlyos gazdasági viszonyok ellenére is a dijn-kasszó flott volt.

A 89 és fél millió lejes kiadási tétel viszont az intézet részéről nemcsak mobilitását, hanem a károk likvidálásának feltétlenül könnyű és gyors tempóját fejezi ki.

Az intézet 91 millió 987 ezer 501 lej és 92 bani aktiv vagyont kezelt az elmúlt évben, amely összegből kiemelendő a 20 millió lejen felüli pénztári készlet, valamint a nagy latenstartalékokat képező 3 millió 700 ezer lejes mérlegértékelésű ingatlanvagyon és ugyanilyen alapon csak 4 millió 675 ezer 551 lej és 90 bani-val beállított értékpapírralomány, amelyhez hozzá kell még számítanunk a mérlegben már egyáltalában nem szereplő, azonban nagy értéket kép-

„Ardealul Economic” Erdélyi Közgazdaság

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.

Redacția și Administrația:
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

CLUJ, Strada Minerva 7. Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

Abonamente — Előfizetési árak:

in țară un an 1000, jumătate an 600 lei

belföldön egész évre 1000, félévre 600 lei

pl. străinătate: 1500 lei.

külföldre: 1500 lei.

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm²
Cimlapon l. old. cm²-ként } 20 lei

In text
Szövegdalonn } 15 lei

Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor

A mezőgazdasági termelés és a malomipar dekonjunkturája miatt jutottak válságba a romániai kötél- zsinogáru és jutacégek

Tizenhárom erdélyi cég közül nyolc kényszeregyezséget kötött, felszámolt vagy csődbement és csak öt cég folytatja üzleti tevékenységét

Legutóbbi számunkban részletesen ismertettük az aradi Reich B. Károly és Fia kötéláru- és juta-nagykereskedés fizetésképtelenségének okait és megírtuk, hogy a megindított egyezkedési tárgyalások eredménnyel bíznak.

A Reich B. Károly és Fiai cég insolvenciája, — amely cég általános bizalmat élvezett és bonitása évtizedeken keresztül vitán felül állott, — indokoltá teszi annak kivizsgálását, hogy

milyen okok idézték és idézik elő a kötéláru-, zsinog- és jutacég sorozatos insolvenciáját?

A mezőgazdasági termelés és a malomipar általános dekonjunkturája súlyos hatással volt és van a kötéláru, — zsinog- és jutakereskedésekre is, amelyek a két termelési ág technikai felszerelését és segédeszközökének nagyrészt szállították.

Az általános gazdasági depresszió, valamint a romániai mezőgazdasági termelés és malomipar leromlása következtében Romániában, illetve a csatolt területeken a legutóbbi években a következő kötél- és zsinogáru cégek mentek csődbe, voltak kénytelenek fizetésképtelenséget jelenteni, leépíteni,

illetve hitelezőikkel kényszeregyezséget kötni:

1. *Hacker Testvérek* Arad, amely a kényszeregyezés után felszámolt,
2. *Schillinger Aladár*, amely kényszeregyezséget kötött hitelezőivel, az engross üzlettel pedig felhagyott,
3. *Victoria Kereskedelmi Rt.* Temesvár, amely fizetésképtelenséget jelentett és megszűnt,
4. *Havas Dezső* temesvári nagykereskedő, akinek cége ellen csődöt rendeltek el,
5. *Saccus Rt.* kötél-, juta- és ponyva nagykereskedés, amely az elmúlt év őszi kényszeregyezséget kötött, majd likvidált,
6. *Páterffi-Patrovics* marosvásárhelyi cég, amely kényszeregyezséget kötött, majd felszámolt,
7. *Glücklich Bernát és Fiai*, amely kiegyezett hitelezőivel, engross-üzletét pedig megszüntette, a legutóbbi cég pedig, amely fizetésképtelenné vált
8. *Reich B. Károly Fiai.*

Itt említjük meg, hogy a dekonjunktúra következtében a nagyváradi *Berger Testvérek* cég budapesti érdekelttségét megszüntetni volt kénytelen, a cég azonban megrázkódtatás nélkül mentesült a krizisből.

A csatolt területen az általános üz-

letlenségben még csak a következő cégek folytatják tevékenységüket és elégitik ki az erdélyi és hánsági mezőgazdaság és malomipar lényegesen redukált igényeit:

1. *Schönberger és Grünstein* kötéláru-nagykereskedés Arad,
2. *Sarpit* juta- és kötélárunagykereskedés Temesvár,

3. *Interrexim S. A.* Nagyvárad, amely a jassi *Textila* és a *Navodul* regáti céget képviseli,

4. *Salamon Sámuel* Kolozsvár, amely a budapesti *Bleicher és Weiss* cég erdélyi képviselőjét látja el és végül a

5. *Spitzer Izrael és Fia* cég Nagyváradon.

Elutasították az aradi Egyesült Bank Rt. ellen beadott csődkérelmeket

Horváth Károly és Reiner Sándor betétesek akciót indítottak a csődkerő betétesek kielégítésére

A felszámolás alatt levő aradi **Egyesült Bank Rt.** ellen beadott sorozatos csődkérelmeket az aradi törvényszék csődbírósága elutasította, kötelezte azonban a felszámoló bizottságot, hogy a betéteseket, illetve a csődkerőket legkésőbb nyolc nap alatt arányosan kielégítse. Bár a bírósági ítélet reményt nyújt a felszámolás sima lebonyolítására, a pénzügyi önzetlen betétesei **Horváth Károly** és **Reiner Sándor** kezdeményezésére akciót indítottak, hogy a csőddel fenyegető betéteseket saját kvótájuk terhére is kielégítsék.

Horváth Károlyt és Reiner Sándort, akik a többi érdekeltekkel egyenlő mértékben szenvedtek veszteséget a pénzügyi bukásánál, követendő példaként kell a türelmetlen hitelezők és betétesek elé állítani, hogy kövessék altruisztikus önfeláldozásukat. Ha sok Horváth Károly és Reiner Sándor gondolkodásához hasonló betétessel rendelkeztek volna a többi bajbajutott erdélyi, főleg ki-

sebségi pénzügyi intézetek, úgy számos csőd lett volna elkerülhető, a betétesek legalább vagyonuk bizonyos százalékát menthették volna meg és nem következett volna be az, hogy az erőszakkal csődbeküretett pénzügyi intézetek, iparvállalatok és kereskedések csőd tömegéből egyedül a tömeggondnokok jutottak tényleges haszonhoz.

Azok a „közgazdasági Dugonics Tituszok”, akik a sorozatos fizetésképtelenségekkel kapcsolatosan nem számolnak a válságba jutott pénzügyi intézetek, iparvállalatok és kereskedelmi cégek reális helyzetével, csak végső kétségbeesésükben és a józan mérlegelés mellőzésével folyamodhatnak ahhoz a megoldáshoz, hogy magukkal rántsák azokat a betéteseket és hitelezőket is, akik megértőbb álláspontra helyezkedtek. Dugonics Titusz lehetett nemzeti hős és az önfeláldozás mintaképe, közgazdasági relációkban azonban példájának követése nem lehet ajánlatos.

Industria de Fier S. A. din Arad— Aradi Vasipar Rt. Arad

MEGHÍVÓ

Az Aradi Vasipar Részvénytársaság f. évi május hó 25-én délután 4 órakor a gyár irodahelyiségében (Arad, Str. Cogălniceanu No. 45—47.) megtartandó

XX-ik évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Két részvényes megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és a felügyelőség évi jelentése, a mérleg előterjesztése és elfogadása, határozathozatal a tiszta nyereség felosztása tárgyában és az igazgatóság és a felügyelőség részére, az 1927-iki üzletévről vonatkozólag a felmentvény megadása.
3. Három felügyelő-bizottsági rendes tagnak és egy póttagnak, alapszabályzat szerinti megválasztása.
4. Esetleges indítványok.

Azon f. részvényes urak, akik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, kéretnek, hogy részvényeiket a folyószelvényekkel együtt legkésőbb f. évi május hó 22-ig a gyári pénztárunknál letétbe helyezni sziveskedjenek, hogy azáltal alapszabályzatunk 12. §-a értelmében a szavazati jog elismertessék.

Contul-Bilanț. — Mérleg-számla.

Contul de mobile și teren — Ingatlan és telek számla — — — — —	522,749	72							
Contul de mașini unelte și instalaț. — Gépek, szersz. és felszerelési számla	782,340	84							
Contul de mobile al biourilor — Irodai berendezés számla — — — — —	18,616	46							
Contul de modele — Minták számla	24,328	65							
Contul hârtiilor de valoare — Értékpapír számla — — — — —	10,000	—							
Contul mărfurilor în comisie — Bizományáru számla — — — — —	3,500	—							
Contul de debitori — Adósok számla	5,028,784	34							
Contul de marfă — Áru számla — — — — —	688,780	—							
Contul de material — Anyag számla	276,400	—							
Contul cassei — Pénztár számla — — — — —	63,358	68	7,418,858	69					
			7,418,858	69					
Capital social: Acțiuni — Részvény-tőke: Törzsrészvények — — — — —	62,500	—							
Acțiuni de proprietate — — — — —	37,500	—			100,000	—			
Elsőbbségi részvénytőke — — — — —	14,958	—			14,958	—			
Dividende neridicate — Oszt. számla									
Fondul de scăd. valoarei a mașinelor Gép, szerszám és felszerelés értékcsökkenés, tartalék alap — — — — —	33,888	50							
Fondul de scăd. valoarei a modelor Minták értékcsökk. tartalék alap — — — — —	24,328	65							
Fondul de rezervă al teren. și al imobilelor — Ingatlan és telek tart. alap	2,000	—							
Fondul general de rezervă — Általános tartalék alap — — — — —	122,616	81			182,833	90			
Contul de credit — Hitelezők számla	5,788,769	87			5,788,769	87			
Contul de acceptate — Elfogadvány sz.	1,274,000	—			1,274,000	—			
Transp. profitului din anul trecut — Mult évi nyereség áthozat — — — — —	12,016	86			12,016	86			
Profitul anului curent — Ez évi tiszta nyereség — — — — —	46,280	—			46,280	—			
			7,418,858	69					

Arad la 31 Decembrie 1927.

Consiliul de Administrație:

Gedeon János, vezérigazgató.
Pöhm János.

Cherrier János.
Pacurariu Brutus,

Burza Cornél.
Zima Tibor.

Prezentul cont de bilanț l'am examinat și fiind conform cu registrele principale și secundare l'am aflat corect și în ordin. Jelen mérleg-számlát megvizsgáltuk a fő- és mellékönyvekkel összehasonlítottuk és teljesen helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Comitetul de Cenzori:

Gaal József.

Schäffer Richard.

Ovári György.

In prezina stabilizării

Știri din sursă autorizată anunță că stabilizarea va fi spre finele lui Iunie fapt împlinit

Tratativele angajate de guvernul român în străinătate pentru încheierea acordurilor financiare decisive în vederea stabilizării leului, se pot considera terminate

Plata rentelor române antebelice

În privința condițiilor de amortizare a rentelor române antebelice deținute de cetățenii francezi, d. prim-ministru a împuternicit pe d. Victor Antonescu, prin instrucțiunile pe care i le-a dat în prezina plecării sale la Paris, să accepte ca plata să se facă în aur, în limitele unei cote, care, în cursul primilor ani să înceapă dela 35—40 la sută aur și care, treptat, până la expirarea termenului de amortizare (anul 1970), să meargă până la sută în sută aur. Cota în aur va fi aceeași pentru toate rentele, indiferent de data emisiunii lor. Dobânda însă va rămâne pentru fiecare împrumut în parte la cota inițială, adică: 4 la sută, 4 jum. la sută și 5 la sută.

În aranjamentul de mai sus vor intra rentele următoarelor împrumuturi: renta 4 la sută a împrumuturilor externe din 1889, 1890, 1891, 1894, 1896 și 1898; renta de 5 la sută a împrumutului din 1903, renta 4 la sută a împrumutului 1905 seria A și B; apoi tot 4 la sută din 1905 convertită, din 1908 și din 1910.

Datele plății

Plata în aur se va face (cu excepția rentei de 4 jum. la sută din 1913, care va fi admisă dela couponul plătit la 1 Octombrie 1928) cu începerea dela 1 Ianuarie 1925, pentru toate rentele.

Plata se va face semestrial, la date unificate: 1 Ianuarie și 1 Iulie ale fiecărui an.

În urma reluării tratativilor pe baza noulor instrucțiuni ale dlui Vintilă Brătianu, s'a fixat astfel scara plăților în aur:

Prima cotă plătită în aur va fi de 40 la sută din valoarea nominală originală a couponului și ea se va aplica pe perioada cuprinsă între 1 Ianuarie 1929 și 31 Decembrie 1931. Această cotă va progresa apoi, după cum urmează: 1932, 41 la sută; 1933, 42 la sută; 1934, 43 la sută; 1925, 44 la sută; 1936, 46 la sută; 1937, 48 la sută; 1938, 50 la sută; 1939, 52 la sută; 1940, 55 la sută; 1941, 58 la sută; 1942, 61 la sută; 1943, 64 la sută; 1944, 68 la sută; 1945, 72 la sută; 1946, 76 la sută; 1947, 80 la sută; 1948, 85 la sută; 1949, 90 la sută; 1950, 95 la sută, iar cu începerea dela 1 Ianuarie 1951, 100 la sută.

Termenul de amortizare pentru toate împrumuturile externe antebelice s'au fixat pentru 1 Iulie 1970.

S'a mai stipulat că amortizarea se face, fie prin resemprări de titluri la bursă, fie prin trageri la sorți semestriale.

Acestea sunt condițiile generale ale acordului dela Paris, a cărui semnare nu mai e decât chestie de zile.

Împrumutul de stabilizare

Pe de altă parte, știri din sursă autorizată ne asigură că împrumutul de stabilizare a ajuns la ultimele chestii de amănunt și de procedură.

De altfel, la ministerul de finanțe și la Banca Națională s'au făcut foarte pregătirile în vederea operației de stabilire. Ni s'a spus din izvor oficial, că cel mai târziu până la sfârșitul lui Iunie, stabilizarea va fi fapt împlinit.

Proiectele ce vor însoți stabilizarea

În vederea acestui eveniment, d. prim-ministru Vintilă Brătianu a și întocmit proiectul de lege propriu zis al stabilizării, precum și toate pro-

iectele în legătură cu această operațiune.

Cel mai important dintre acestea va fi, desigur, proiectul de lege pentru modificarea convenției dintre stat și Banca Națională din 1925, privitoare la prohibirea noilor emisiuni fiduciare și la lichidarea datoriei statului.

Odată împrumutul realizat și în virtutea urmărilor firești ale stabilizării, se prevede, că statul își va achita cu acest prilej toată datoria sa la Banca Națională.

În același timp, el va autoriza conducerea primului nostru institut de emisiune să emită noi bilete în proporția legală a garanției-aur de care dispune.

În chipul acesta volumul circulației va fi sporit până la satisfacerea necesităților reale simțite de economia țării.

Care va fi cursul de stabilizare

Prezum am anunțat în repetate rânduri, însuși d. guvernator al Băncii Naționale, cursul de stabilizare a leului va fi cursul zilei, cu o neînsemnată variație, care, însă, nu va aduce nici o perturbație nici în relațiile dintre debitori și creditori și nici în situația averii cetățenilor.

Cursul nu va fi fixat prin lege, din motive de prudență discreționară, necesară pentru preîntâmpinarea încercărilor speculatorii.

El va fi fixat printr'o simplă decizie ministerială, care va fi adusă la cunoștința publicului printr'o ediție specială a „Monitorului Oficial” ce va apare la câteva ore după ce stabilizarea va fi fost legalizată.

Sesiunea parlamentară extraordinară

Pentru consacarea legală a stabilizării vor fi convocată în cursul vacanței, — probabil, în primele zile ale lui Iulie — ambele corpuri legislative în sesiune extraordinară.

Pe lângă legea propriu zisă a stabilizării, se va vota, precum am arătat, și legea pentru modificarea convenției dintre Stat și Banca Națională.

Celelalte legii accesorii, care trebuie să urmeze operația stabilizării vor fi întocmite mai târziu. Printre acestea vor fi: legea bilanțurilor particulare calculate la valuta aurului, legea bugetelor generale ale statului, în care veniturile și cheltuielile urmează să fie trecute în cifra noulor evaluări.

Conferința dlui V. Brătianu cu guvernatorul Băncii Naționale

D. prim-ministru a avut în zilele trecute o lungă conferință cu d. D. Burillianu, guvernatorul Băncii Naționale, cu care prilej au hotărât măsurile pe care urmează să le ia

„Victoria” Prima Fabrică Ardeleană de Pasmanterie și Sireturi din Târgu-Mureș și-a început activitatea

Satisfăcând unei necesități, Frații Nussbaum engrosiști de galanterie și mărunțișuri din Târgu-Mureș înă în decursul anului trecut au decis să înființeze o fabrică de pasmanterie și sireturi pentru ca să-și poată servi clientela cu produsele proprii de prima calitate și fabricate după metodele și cu mijloacele cele mai moderne, fiind ele și mai ieftine decât produsele străine similare. Astfel

în toamna anului trecut a luat ființă „Victoria” Prima Fabrică Ardeleană de Pasmanterie și Sireturi.

din Târgu-Mureș.

Situată între Târgu-Mureș și Mureșeni, fabrica „Victoria” este construită modern, aranjată cu cele mai noi mașini speciale. Fabrica și-a început activitatea la începutul anului curent,

primind avantajii industriei naționale prin hotărârea consiliului de miniștri

eliberat prin ordonanța nr. 18.782—1928 din Iunie Februarie. Fabrica lucrează cu capacitate întreagă, cu cea

A nemzetközi tehervonatok menetrendje

Az a bizottság, amely a tehervonatok nemzetközi menetrendjéről tanácskozott és a wüzburgi vasuti igazgatóságot megbizta ezen menetrend kidolgozásával, az elmúlt napokban a wüzburgi vasuti igazgatóságtól megkapta a menetrend-elaborátumot.

Ezt az elaborátumot még felül fogja vizsgálni egy nemzetközi bizottság és elküldik az egyes államok vasuti igazgatóságaihoz, amelyek közlik a menetrendre vonatkozó véleményüket.

Az elaborátum nagylávu nemzetközi tehervonatok rendszerét ajánlja, amelyek közül Csehszlovákián át venné útját a spanyol-francia—csehszlovák—lengyel vonat, de ez a vonat Prágában elágazna Budapest és Bukarest, esetleg Belgrád felé is.

institutul de emisiune în legătură cu operația stabilizării.

Cu acest prilej, d. guvernator a dat dlui prim-ministru și unele referințe asupra cauzelor care au determinat recentele fluctuații ale leului în străinătate și asupra măsurilor luate de Banca Națională pentru stăvilirea și preîntâmpinarea lor pe viitor.

100 muncitori dintre cari majoritatea sunt femei.

De sigur că legătura între producția acestei industrii și consumatorii noștri prin faptul că noua fabrică fondată de renumita casă Frații Nussbaum produce marfă de prima calitate, va fi cât se poate de intensă. Faptul că fabrica se bucură de avantajele industriei naționale

asigură un avantajiu la transporturi

iar împrejurarea, că conducerea fabricii este în mâna unor oameni de specialitate și fabrica fiind provăzută cu cele mai moderne instalațiuni și mașinerii speciale, produsele ei va concura cu succes cu produsele până acum importate în țară din străinătate.

Comercianții noștri de sigur vor favoriza produsele acestei fabrici

iar autoritățile vor ține cont de interesele acestei industrii naționale și la constituirea noului tarif vamal vor aplica în favoarea acestor industrii un regim de protecție produselor naționale.

Direcțiunea XIII. Regională Silvică Sighetul-Marmației.

No. 4289

Publicațiune

Se publică spre generală cunoștință, că în ziua de 26 Mai 1928 ora 11 în localul Direcțiunii XIII. Silvice din Sighet și Ocolul silvic din Dobrești se va vinde prin licitație publică, prin oferte închise și în bloc următoarele:

684 steri și 810 grămezi erăci situate în pădurea Codrul Cămărei, seria I, Ocolul silvic Dobrești.

Vânzarea se va face conform regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor Statului publicate în Monitorul Oficial No. 106 din 12 August 1912, cum și cu condițiile speciale de care amatorii pot lua cunoștință dela Direcțiunea XIII silvică din Sighet și Ocolul silvic Dobrești.

Estimațiunea din oficiu este de lei 70.650 plătită în trei rate.

Garanție provizorie este de lei 15.000.

Supraoferte nu se primesc.

Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:
Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
Szöveg között cm²-ként — — Lei 15'—
Többi hirdetési oldalon — — Lei 10'—
Egy garmond sor Lei 80'—

TAVASZI márciusi!

BAK K

DREHER sörök

SZENT GYÖRGY

DáCia

A Szeszszindikátus új rendszert léptet életbe a szesz értékesítésénél

Felállítják az eladási hivatalt — Nyílt harc tört ki a Szeszszindikátus és a Bortermelők Szövetsége között — A gabonaszesz mellőzése miatt lényegesen csökkent az állam szeszadó-bevétele

Az a súlyos válság, amelybe Románia szeszipara került a borhamisítás meggátolásáról szóló törvény helytelen gyakorlati alkalmazása következtében, erélyes akció megindítására készítette a Romániai Szeszszindikátus Részvénytársaságba tömörült szeszgyárakat.

A Szeszszindikátus és Romániai Bortermelők Szövetsége között nyílt harc tört ki a borszesz favorizálása miatt

és a szeszgyárosok, akik súlyos milliókat investáltak üzemükbe, joggal sérelmezik azt, hogy a gabonaszesz helyét a rum- és likörgyártással kapcsolatosan a borszesz foglalja el és így a szeszgyárosok gazdasági érdekei súlyos hátrányba kerülnek a bortermelők érdekeivel szemben.

A Szeszszindikátus Rt. igazgatótanácsa május első hetében permanens ülést tartott, amely május 10.-én végződött és amelynek határozatai az adminisztráció és kerületi szeszraktárak kommercializálása terén lényeges átalakulásokat fognak eredményezni.

Az igazgatótanács elhatározta, hogy újólag felállítja az *Oficiul de Vânzare* néven ismert értékesítési szervet, a szesz árát viszont a folyó évi május hó 16.-tól kezdve leszállítja.

A pálinka ára a mai 48 lejes árral szemben körülbelül 43 lej lesz, amely körülbelül 140 lejes szeszárnak felel meg. A kerületi raktárak ezen áron fogják a szeszt a szindikátustól átvenni és azután aromatizálni, illetve diluálni. A szesz forgalombahozatalával kapcsolatosan a jövőben szigorúan ragaszkodni fognak a higitási rendelethez és a szesz aromatizálásáért a kerületi raktárak kezelői lesznek felelősek.

Ujítás lesz a szesz forgalombahozatalával kapcsolatosan az is, hogy a jövőben nem a központi szindikátus fogja a szesz árát a gyárosoknak a szindikátustól juttatni, hanem a kerületi raktárak kezelői, illetve vállalkozói fogják a gyárosoknak az átvett ellenértékének kifizetését a megfelelő levonás után eszközölni.

Itt említjük meg, hogy a Bortermelők Szövetsége és a szeszszindikátus között kitört harc *Argetoianu* minisztert és a földmivélsügyi miniszterium kebelében működő állandó bizottságot álláspontjának revíziójára kényszerítette.

A földmivélsügyi miniszter és az állandó bizottság tagjai hajlandók hozzájárulni ahhoz, hogy a rum és likör gyártására most már a gabonaszesz is felhasználható legyen,

tekintettel arra, hogy az eddig favorizált besszarabiai bortermelők mindössze 27 vagon borszeszszel rendelkeznek, amely mennyiség korántsem elegendő a szükségletek fedezésére. Az a körülmény is régi állásfoglalásuk feladására kényszerítette a földmive-

A Resica előkészíti aranymérlegét

131 millió 585 ezer 852 lej az 1927. évi tiszta nyereség — Hetvenöt millió lejt fordítottak amortizációra — A Resica felvértezten áll a valuta-, vagy anyagdevalváció ellen

A Stég néven évtizedek óta működő Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. lapunk más helyén közölt mérlegében az elmúlt üzletévben ismét a konzerválásban kiesesodó üzletpolitika érvényesülése jut kifejezésre.

A mérleg szerint a vállalat saját vagyona közel 2 és fél milliárd lej,

amellyel szemben összesen csak 871 millió lej tartozás szerepel, ami a vagyoni mobilitás és aktivitás tökéletes kifejezője. A vállalat ingó és ingatlan vagyonának felértékelése inkább leértékelésnek nevezhető, aminek magyarázata az, hogy

az igazgatóság óriási számokban vagy százalékban ki sem fejezhető latens tartalékokat kíván összehalmozni, hogy bármikor átterhessen az aranymérlegre

és hogy bármilyen dimenzióju valuta — vagy anyagdevalváció esetleges hatásai alól teljes biztossággal mentesíthesse a mamuth-vállalatot. Hasonló céllal halmozza a nyílt tartalékokat, amelyek összege meghaladja a 70 millió lejt, tehát az alaptőke közel 93 százalékát éri el.

A rentabilitási százalék körülbelül megegyezik az 1926. évi eredménnyel, amennyiben Resica 750 millió lej alap-és 700 millió 148 ezer 128 lej tartaléktőke mellett

131 millió 585 ezer 852 lej tiszta nyereséggel zárta mérlegét, vagyis a saját tőkék 9 és egynegyed százalék jövedelmezőségét érte el. Az ingó és ingatlan vagyon (uradalmak, bányák, telepek, gépek:) ér-

lésügyi minisztert és az állandó bizottságot, hogy

a gabonaszesz mellőzése a rum- és likörgyártásnál az állam szeszadó-jövedelmét lényegesen csökkentette

és így a költségvetés egyensúlyának biztosítása is szükségessé tette azt, hogy a bortermelők eddig hatályosan védett érdekeinek mellőzésével a gabonaszeszt előállító szeszgyárak álláspontját és kívánságát honorálja *Argetoianu* földmivélsügyi miniszter és az állandó bizottság.

A szeszszindikátus vezetői remélik, hogy az életbeléptendő új rendszer szanálni fogja a súlyos krízisben levő romániai szeszipart és a szindikátus teljes mértékben valóra válthatja azokat a reményeket, amelyek a szeszgyárosok joggal tápláltak, amikor kiépítették gazdasági érdekképviseletüket.

tőke 1 milliárd 355 millió 910 ezer 531 lej, az anyag értéke 369 millió 384 ezer 81 lej, az értékpapírállomány 29 millió 756 ezer 241 lej, míg az adósok 694 millió 620 ezer 209 lejjel szerepelnek. A hitelezőktől bekebelezésre 326 millió lejt, nyílt számlára 545 millió 108 ezer 949 lejt vett igénybe a vállalat.

A bruttó 438 millió 280 ezer 429 lej nyereséget 90 millió 356 ezer 211 lej (21 százalék) általános költség, 46 millió 836 ezer 510 lej (10 és háromnegyed százalék) kamatkiadás és 32 millió 868 ezer 557 lej (7 és fél százalék) adó terheli, míg jótékony célra 35 millió 733 ezer 248 lejt (8 százalék) fordított a vállalat.

Amortizációs célokra több mint 75 millió lejt (18 százalék) fordított a hosszú lejáratu program pontos betartásához erősen ragaszkodó igazgatóság, míg a berendezés javítási és kicserélési alapját újabb 25 millió lejjel (5 és háromnegyed százalék) gyarapította.

A Resica az egyetlen üzem, amely Romániában mozdonyok gyártásával foglalkozik és így

a CFR. reorganizációs programjának keresztülvitelénél fontos szerepet biztosított magának.

Ez az európai relációkban is vezető szerepet játszó mamuth-vállalat Románia legjelentékenyebb és legerősebb vállalata, amelynek nemzetgazdasági jelentősége óriási, mert nagy embertömeget foglalkoztat és több eikkben irányító szerepet játszik.

Meghíusult az erdélyi és bánági ecetgyárosok szindikátusának megalakítása

Megírtuk, hogy az erdélyi és bánági ecetgyárosok azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a Szeszszindikátus mintájára szindikátusba tömörülnek és beszámoltunk arról is, hogy a gyárosok Temesváron Rothbart Simon elnökletével értekezletet tartottak. Az értekezlet megbízta Rothbart Simont, hogy a szindikátus megalakulásához szükséges engedélyt a kormánytól szerezzze meg.

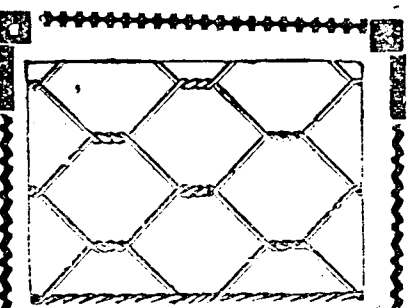
Értesüléseink szerint a ceetszindikátus megalakításának súlyos akadályai merültek fel. Tekintettel arra, hogy az ecetet is a szesz denaturálásával állítják elő, az a veszély fenyegetett, hogy a Szeszszindikátus általi kapcsolata miatt érdeklentét merül fel a külön-külön irányban működő és más kereskedői érdekeket szolgáló Ceetszindikátus és a Szeszszindikátus között és ezért az ecetgyárosok egyelőre felhagytak azzal a tervvel, hogy külön érdekképviseleti testületbe tömörüljenek.

Az erdélyi és bánági ecetgyárosok szindikátus megalakítási tervének meghíusulása után új orientációt keresnek érdekeik megvédésére, és azt tervezik, hogy kimélyítik kapcsolataikat a Szeszszindikátussal, amelytől méltányos elbírálást kérnek. Az ecetgyárosok kívánságának honorálása annál is kívánatosabb, mert a fennálló érdeklentétek további súlyosbodása esetén az egyébként is nagy nehézségekkel küzdő ecetgyártás válsága csak fokozódni fog.

Elárverezték az aradi Rosenblüh & Co. divatárú cég üzletét

Az aradi Rosenblüh et Co. divatárú cég egy évvel ezelőtt fizetési nehézségek közé került. A cégtulajdonosok egyezkedési tárgyalási nem vezettek eredményre, a hitelezők a felajánlott kielégítési kvótát nem fogadták el, hanem megkérték az árverést.

Buculescu törvényszéki jegyző vezetésével a napokban tartották meg a Rosenblüh et Co. cég üzletének árverését, amely több napon át tartott. Az árverés élénk menetbe folyt, és a hitelezők részére jelentős összeg jutott. A hitelezők közül elsősorban a kincstár követeléseit elégitik ki, majd a hátralékos házbér, illetve boltbér kerül kifizetésre, míg a megmaradó összeget a többi hitelezők között osztják fel.

Többször csavart

horganyozott sodronykerítés

négyféle luckbőségben, különböző drótvastagságban szállít bármilyen mennyiségben, valamint tüskeshuzal sodronyszöveteket, vas- és rézbutorokat, sodronyágybetéteket legolcsóbb árban

Pásztori és Hettmann

Erdély legnagyobb vas- és rézbutorgyára B. R. A. S. O. V. Gyár: Hátsó-u. 66. Telefon: 481. Rakár: Kórház-u. 32. Telefon: 482

Elegáns, olcsó és tartós

Vas- és Rézbutort

szállít a

Timisoarai Vas- és Rézbutorgyár

Timisoara, III. Piața Biserici (Templomtér) No. 2.

A Gergely Ferenc cég szanálásának tervei

Harmíncszázalékos kvótát ajánlottak fel a készpénzhitelezőknek 28 millió lej passzívával szemben 8 millió lej az aktiva — Az érdekelt pénzintézetek álláspontja — Választott bíróság állapítja meg az áruhitelezők kielégítési kvótáját

A válságba jutott kolozsvári Gergely Ferenc utóda cég szanálási akciója hetek óta folyik és a tárgyalások folyamán sikerült összehozni a hitelezőkből olyan érdekeltséget, amely részvénytársasági alapon hajlandó volna az üzletet — annak vezetését új alapokra fektetve — átvenni.

A tárgyalások folyamán felmerült terv azonban addig nem valósítható meg, amíg a Gergely Ferenc utóda cég összes hitelezőivel olyan kiegyezést nem köt, hogy a cég passzívái egyensúlyban kerüljenek az üzlet teljesítőképességével. Az 1927. évi mérleg szerint

a cégnek 28 millió lej passzívája van, amelyből 18 millió lej a készpénzartozás, míg 10 millió lej az áruhitel

A szanálás levezetésére alakult bizottság egyezkedési tárgyalásokat kezdett a 18 millió lejt képviselő készpénzhitelezőkkel, akiknek

moratorium megadása esetére 30 százalékos kvótát ajánlott fel.

A szanálás nehezebben áthidalható pontja az áruhitelezőkkel való egyezkedés. A cég hitelezői május 5-én értekezletet tartottak, amelynek határozata alapján a pénz- és az áruhitelezőkből

bizottságot küldtek ki, hogy a kiegyezési tárgyalásokat levezesse,

már az egyezkedés ideje alatt az üzlet menetét ellenőrizték és az áruhitelezőkkel, valamint az érdekelt pénzintézetekkel a csőd elkerülése végett elfogadható kiegyezési platformot létesítenek. A kiküldött bizottság elnöke dr. Szentkirályi Samu, tagjai pedig dr. Gyarmaty Béla és dr. Bartha Ignác ügyvéd. A hármast bizottság már meg is kezdte működését azzal, hogy körlevelet küldött szét az áruhitelezőknek.

A körlevél hivatkozik arra, hogy amennyiben elfogadható feltételekkel nem sikerül az áruhitelezőkkel kiegyezési kvótában megállapodni, úgy a Gergely Ferenc utóda cég kénytelen lesz csődöt kérni maga ellen, amely azt eredményezné, hogy úgy az áru-, mint a pénzkövetelések teljes összege menthetetlenül elvesz.

Az üzlet nyolcmillió lejt meghaladó aktívával még negyedet sem lehetne fedezni a passzíváknak,

a pénzhitelezőkkel elvileg létrejött megegyezés azonban megadja a lehetőséget, hogy az üzlet átvétele esetén a vételárból, valamint az üzleti aktívából az áruhitelezők és a pénzintézetek részére kedvező kielégítési kvótát lehessen megállapítani elfogadható fizetési terminusok mellett.

A pénzintézetekkel is folynak az egyezkedési tárgyalások. Értesülésünk szerint

az érdekelt pénzintézetek csak az üzletre sulyos feltételek mellett hajlandók az egyezséget megkötni.

Valószínűtlen, hogy a Gergely Ferenc utóda cég szanálására kiküldött bizottság az áruhitelezőkkel és a pénzintézetekkel egységes kiegyezési kvótában tudjon megállapodni és ezért

a bizottság úgy határozott, hogy a kiegyezés feltételeit egyenként, — a hitelezők anyagi viszonyainak figyelembevételével, más és más feltételek mellett fogja megszabni.

A szanáló bizottság egyben elhatározta, hogy a moratorium időtartama alatt csak olyan fizetéseket teljesít, amelyek az üzlet fentartása érdekében mulhatatlanul szükségesek, az első foglalás esetén pedig a cég megkéri a csődöt maga ellen.

A betétesek 50 százaléka megadta a moratoriumot az aradi Victoria Takaré- és Hitelintézetnek

Marcus Mihály, a Banca Românească aradi fiókja igazgatójának nyilatkozata

Az aradi Victoria Takaré- és Hitelintézet Rt. moratoriumával kapcsolatosan bizonytalan és ellenséges ideges atmoszféra keletkezett Aradon. Munkatársunk felkereste Marcus Mihályt, a Banca Românească aradi fiókjának igazgatóját, aki a szanálási kérdés egyik irányítója és kérdést intézett hozzá, hogy milyen stádiumban van a Victoria szanálása érdekében folyamatban levő tárgyalás.

Marcus igazgató a leghatározottabban

megcáfolta a Victoria szanálási nehézségeiről elterjedt híreket és

Az áruhitelezők kielégítési kvótájának megállapítására választottbírói alakult,

amelynek tagjai dr. Ujvárossy Miklós táblabíró és dr. Jelen Gyula ügyvéd. A választott bíróság május 18-án már meg is kezdte működését. A bíróság kihallgatja az összes áruhitelezőket és igényeinek személyes bejelentése alapján dönt a végleges kiegyezési összegéről.

A végleges megegyezésnek és szanálásnak igen sok akadálya van, az egyezkedési tárgyalások hosszú ideig fognak húzódni, eredménye kétséges és könnyen megtörténhetik, hogy a cég esődbe kerül.

kijelentette, hogy a rövid idő dacára már eddig is a betéteseknek több mint 50 százaléka aláírta a moratorium megadására vonatkozó bejegyző nyilatkozatot

és a szanálási munkálatok általában a legjobb uton haladnak.

Az elmúlt héten egyébként, amint azt lapunk legutóbbi számában jeleztük, — Aradra érkezett Baicoianu, a Banca Nationala bukaresti igazgatója, akinek a Victoria betéteseivel és hitelezőivel lefolytatott tárgyalásai újabb lendületet adtak a kedvező mederben haladó szanálási akciónak.

Teljes üzemmel dolgozik a marosvásárhelyi „Victoria“ Első Erdélyi Paszomány- és Zsinórárugyár

A marosvásárhelyi Nussbaum Testvérek rövidáru nagykereskedés tulajdonosai még az elmúlt évben elhatározták, hogy nagyobb szabású paszomány- és zsinórárugyárt létesítsenek. A tulajdonosok céltudatos munkával meg is valósították tervüket és

az üzem Victoria Első Paszomány- és Zsinórárugyár céggel az elmúlt év őszén Marosvásárhelyen felépült.

A gyár Marosvásárhely és Mureseni között épült fel, modern technikai felszerelésekkel, új gépekkel. Kitiűnő berendezése biztosította a gyárból kikerülő készítmények abszolút jóságát és versenyképességét. A Victoria Paszomány- és Zsinórárugyár 1928. év elején kezdte meg működését teljes intenzitással. A vállalat nemzeti ipari fontosságára való tekintettel a minisztertanács 18.782—928. számú határozatával.

Moartea lui C. Olănescu, president al băncii Marmorosch Blank & Co.

Cu Constantin Olănescu dispărea un interesant tip al vieții noastre politice dinainte de război.

Asemenea personalități sunt nepărat necesare în viața politică a unei țări. Ele sunt predestinate să prezideze Parlamentul, sunt predestinate să fie elementul ponderator, de legătură între reprezentanții diferitelor grupuri cari constituie un guvern de coaliție.

Prezența lor într-o adunare dă tuturor siguranța unei conduceri nepărtinitoare a desbaterilor, într-un guvern siguranța pentru fiecare că va

a gyárnak megadta az iparpártolási kedvezményeket.

A gyár jelenleg száz munkást foglalkoztat, akiknek nagy része női munkaerő. A Nussbaum Testvérek iniciatívájából létesült gyár vállalat

hasznos munkájával nagyban hozzájárul a nemzeti ipar fellendítéséhez,

a gyár fejlődését pedig biztosítja a kormány által nyújtott iparpártolási kedvezmény.

A gyár produktumai kiválóak és felveszik a versenyt a külföldi nagy gyárak készítményeivel.

A belföldi kereskedők nagy érdeklődést tanúsítanak a Victoria Paszomány- és Zsinórárugyár termékei iránt és azt a közvetítőkereskedelem útján igen kedvező feltételek mellett vezették be a belföldi piacra.

putea avea adevărat bună și nu e combătută de colegi decât din spirit de partid.

În multe situațiuni ca acestea, C. Olănescu a jucat un însemnat rol în viața noastră politică. Și dacă a trecut printr-o fărâșă și fără emfază, a fost nu mai puțin folositor țării. Revoluția care a desființat marea proprietate, a înțeles-o în sensul că clasa socială din care făcea parte, și-a îndeplinit rolul, și-a trăit traiul. El n'a vroit să lupte contra imposibilității, nici să facă concesii unei vremi care era streină de toate concepțiile sale. A trăit cu demnitate, cu demnitate a vroit să moară.

Acum că a murit, puținii vor mai

fi accia cari vor ști că a fost un om de valoare, că a jucat un rol în istoria politică a României moderne și încă un rol de samă și e fost, în felul său, un om întreg, care nu a vroit niciodată să pară mai mult decât era, virtute rară la cei cari înțeleg să participe la luptele politice, mai ales în țara noastră, unde fiecare aspiră dintru început la cele mai înalte și mai pline de răspundere locuri.

Cu moartea lui C. Olănescu și Banca Marmorosch Blank & Co. și-a pierdut un sprijin conducător, fiind defunctul președinte al băncii.

Durva răgăloom Weissenburger Nándor aradi bankvezér ellen

Durva támadás érte Weissenburger Nándort, az Aradi Polgári Takarékpénztár Rt. vezérigazgatóját. Inciulescu lippai fakereskedő, akinek nagyszegű tartozásai vannak a pénzintézetnél, bűnvádi feljelentést tett Foszt Péter, az Aradi Polgári Takarékpénztár lippai fiókjának igazgatója ellen.

A feljelentés szerint az igazgató közös füzlettel kapcsolatosan 2 millió lejjel megkárosította Inciulescut. A feljelentés szerint az üzletről Weissenburger Nándor vezérigazgató is tudott és ezért ellene is vádat emelt a feljelentő.

Weissenburger vezérigazgató, akinek egyéni és üzleti korrektsége általánosan ismert nemcsak Aradon, hanem az egész Bánságban, a kegerélyesebben tiltakozott a feljelentés állításai ellen és rágalmozásért megindította az eljárást a vádaskodó adós ellen. A lippai fiók igazgatója üzleti manővernek minősítette a feljelentést.

A hatóságok megindították a nyomozást, amely rövidesen világosságot derít az ügyre.

Convocare. Membrii „Cooperatival de economii și credit din Beiuș am o noare a-i convoca la a XXXIV-a adunare generală ordinară care se va ține Luni 4 Iunie 1928 orele 12 dim. în localul său cu următoarea ordine de zi: 1. Darea de seamă a Consiliului de administrație și a comitetului cenzorilor. 2. Aprobarea bilanțului și împărțirea beneficiului. Alegerea alor trei lichidatori pentru lichidarea ciclului al XXVII-lea, expirat. 3. Alegerea Consiliului de administrație și a comitetului cenzorilor, alegerea directorului general, alegerea contabilului și a casierului. Beiuș, la 1 Maiu 1928. Președinte: Dr. Gavril Cosma.

No. 4475

Publicațiune

Se publică spre generală cunoștință, că în ziua de 11 Iunie 1928 ora 10 în localul Direcțiunei XIII. Reg. silvică Sighet, Str. Gen. Averescu nr. 2, se va vinde prin licitație publică cu oferte închise următoarele:

Porțiunea de 28,88 Hectare din pădurea „Secătura” proprietatea școlii comunei Crăcești din jud. Maramureș.

Vânzarea se va face conform regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiunilor generale pentru exploatarea pădurilor Statului publicate în Monitorul Oficial nr. 106 din 12 August 1912 cum și cu condițiunile speciale de care amatoriile pot lua cunoștință dela direcțiunea XIII. Reg. silvică Sighet Ocolul silvic Valea-Mare.

Estimațiunea din oficiu este de lei: 142.530. Garanția provizorie este de lei 14.250. Supraoferte nu se primesc. Casa Pădurilor, Ocolul silvic Valea-Mare.

Fonciera Societate Anonimă de Asigurări Generale Cluj

CONVOCARE

Fonciera Societate Anonimă de Asigurări Generale, va ține în ziua de 21 Mai 1928. orele 12 a. m. în birourile societății, Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 38.

a VI-a adunare generală ordinară,

la care prin aceasta invită pe domnii acționari.

Activ	CONTUL BILANȚ pro 1927		Pasiv		
1. Numerar în casă și la bănci —	20935865	61	1. Capital social — — — —	10000000	
2. Imobile — — — —	3700000	—	2. Fondul de rezervă statutar — —	339252	06
3. Imprumuturi ipotecare — —	1102612	—	3. Fondul de rezervă special — —	1000000	—
4. Cambii — — — —	1718388	49	4. Fondul de organizare — —	800000	—
5. Efecte — — — —	4675551	90	5. Rezervă creanțe dubioase — —	200000	—
6. Imprumuturi pe polițe de asigurare asupra vieții — — — —	2859641	70	6. Fondul de pensii — — — —	—	—
7. Reprezentanțe — — — —	23740818	36	7. Rezerve de prime după scăderea părții reasigurate:	—	—
8. Societăți de asig. debitoare — —	21736357	83	a) Ramura Incendiu — — — —	4875816	91
9. Societăți de reasig. debitoare — —	7986524	59	b) „ Furt prin sparg. — — — —	328968	97
10. Diversi debitori — — — —	3531741	44	c) „ Accidente — — — —	939768	46
			d) „ Răspundere civ. — — — —	576975	59
			e) „ Transport — — — —	69703	65
			f) „ Viață — — — —	—	—
			8. Rezerve de daune după scăderea părții reasigurate:	—	—
			a) Ramura Incendiu — — — —	1685647	—
			b) „ Furt prin sparg. — — — —	20140	—
			c) „ Accidente — — — —	189800	—
			d) „ Răspundere civ. — — — —	257421	—
			e) „ Transport — — — —	79807	—
			f) „ Grindină — — — —	118134	—
			g) „ Viață — — — —	—	—
			9. Societăți de asig. creditoare — —	—	—
			10. Societăți de reasig. creditoare — —	—	—
			11. Dep. de rez. al reasiguratorilor — —	—	—
			12. Diversi creditori — — — —	—	—
			13. Dividende neridicate — — — —	—	—
			14. Profit reportat din anul 1926 — —	—	—
			15. Profit pe anul 1927 — — — —	—	—
				91087501	92

Esiri

CONTUL GENERAL DE PIERDERI ȘI PROFIT PE ANUL 1927

Intrări

I. Ramuri elementare:		I. Ramuri elementare:								
1. Reasigurare în prime și accesorii:		1. Prime întrate incl. accesorii minus storni:								
a) Incendiu — — — —	23671890	25	a) Incendiu — — — —	39566777	42					
b) Furt prin spargere — — — —	1432327	67	b) Furt prin spargere — — — —	2501655	83					
c) Accidente — — — —	868110	—	c) Accidente — — — —	2094170	37					
d) Răspundere civile și casco — —	699751	44	d) Răspundere civilă — — — —	2294861	32					
e) Transport — — — —	1685646	52	e) Transport — — — —	2694313	32					
f) Grindină — — — —	521039	—	f) Grindină — — — —	2143822	49					
		28879764	88			51295600	75			
2. Daune plătite și spese de constatare:				2. Rez. de prime reportate din 1926:						
a) Incendiu — — — —	19,964.804	21		a) Incendiu — — — —	4704180	01				
minus partea reasig. — — — —	12,202.399	74		b) Furt prin spargere — — — —	306143	11				
b) Furt prin spargere — — — —	472633	95		c) Accidente — — — —	928467	63				
minus partea reasig. — — — —	217.347	08		d) Răspundere civilă — — — —	534204	43				
c) Accidente — — — —	333.402	96		e) Transport — — — —	58242	32	6531237	50		
minus partea reasig. — — — —	111.259	50								
d) Răspundere civ. — — — —	1,248.151	49		3. Rez. de daune reportate din 1926:						
minus partea reasig. — — — —	572.177	10		a) Incendiu — — — —	1079045	37				
e) Transport — — — —	1,344.404	84		b) Furt prin spargere — — — —	14013	50				
minus partea reasig. — — — —	1,101.818	57		c) Accidente — — — —	74500	—				
f) Grindină — — — —	2,546.009	—		d) Răspundere civilă — — — —	221503	—				
minus partea reasig. — — — —	1,380.879	—		e) Transport — — — —	102000	—	1491065	87		
		1165130	—				1084622	05		
			10323545	46				60402526	17	
			10853337	35						
3. Spese și comisioane — — — —	—	—								
4. Rezerve și prime pro 1927 (după scăderea părții reasigurate):				II. Ramura viață:						
a) Incendiu — — — —	4875816	91		5. Prime și accesorii minus storni — —	—	—	14369012	71		
b) Furt prin spargere — — — —	328968	76		6. Rez. de prime reportată din 1926 — —	—	—	13640612	94		
c) Accidente — — — —	939768	46		7. Rez. de daune reportată din 1926 — —	—	—	1082168	—		
d) Răspundere civilă — — — —	576975	59		8. Dobânzi și diverse — — — —	—	—	1167297	40	30259091	05
e) Transport — — — —	69703	65	6791233	58						
5. Rezerve de daune pro 1927 (după scăderea părții reasigurate):				III. Beneficiu:						
a) Incendiu — — — —	1683647	—		9. Profit reportat din 1926 — —	—	—	—	—	152726	41
b) Furt prin spargere — — — —	20140	—		Cluj, la 31 Decembrie 1927.	—	—	—	—		
c) Accidente — — — —	189800	—		Consiliul de administrație.	—	—	—	—		
d) Răspundere civilă — — — —	257421	—		Comitetul de Cenzori.	—	—	—	—		
e) Transport — — — —	79807	—								
f) Grindină — — — —	118134	—	2348949							
			59596830	27						
II. Ramura viață:										
6. Prime de reasigurare — — — —	9159028	67								
7. Daune plătite — — — —	625360	31								
8. Polițe lichidate — — — —	762422	50								
9. Polițe rescumpărate — — — —	381536	22								
10. Onorarii medicale — — — —	311904	20								
11. Spese și comisioane — — — —	2518377	27								
12. Rezerve și prime pro 1927 (după scăderea părții reasigurate) — —	16080780	74								
13. Rezerve de daune — — — —	72090	—								
14. Capitaluri ajunse la termen — —	509320	—	30418819	91						
III. Beneficiu:										
15. a) Report din 1926 — — — —	152726	41								
b) In exercițiul 1927 — — — —	1045967	03	1198693	45						
			90814343	63						
									90814343	63

Cluj, la 21 Decembrie 1927

Revidiat și aflat în consonanță cu registrele societății.

Consiliul de Administrație.

Comitetul de Cenzori

Az Anker biztosítóintézet 1927. évi mérlege

Az Anker Általános Román Biztosító-társaság a napokban megjelent 1927. évi zárszámadása újabb bizonyítékát adja annak, hogy ez a társaság gyorsan és céltudatosan halad előre.

Az összes ágazatokban elért díjbevétele 53 millió lej, tehát egyharmaddal több, mint az előző évben. Hasonló arányban emelkedtek a társaság tartaléktökei is, ami élelken bizonyítja, hogy az „Anker” díjbevételeit gazdaságon kezeli.

Az életbiztosítási ágazatban a társaság 1927. év végével 588.830.000 lej tőkét képviselő 23.945 darab kötvényt mutathat ki, amelynek díjtartaléka 68 millió lej.

Az intézet összefedezete (tőke és tartalékok) 76 millió lej, mely összeget teljes egészében állami értékpapírokban, jelzálogkölesönökben, ingatlanokban, bank és egyéb letétekben helyezték el és mindenkor azonnal mobilizálható.

Megemlítésre méltó az a körülmény, hogy a társaság csak 5% osztalékot fizet, annak dacára, hogy a tiszta nyereség magasabb dividendát is lehetővé tett volna. Ez az elővigyázatos üzletpolitika bizonyára alkalmas arra, hogy a közönség körében eddig is jól megérdemelt bizalmat az intézet még jobban megerősítse.

Ujólág magyar búzát importáltak Romániába

A romániai buzaárak rapid emelkedésének következtében ujólág rentabilissá vált a külföldi buza behozatala Romániában. Battonyán keresztül az elmúlt héten nagyobb mennyiségű magyar búzát szállítottak Magyarországból az aradi és környékbeli malmoknak.

A romániai buzaárak emelkedése következtében a magyarországi buza a behozatali vámmal terhelten is versenyképes volt. A külföldről történt behozatal hatása alatt a belföldi gabonaárak visszaestek és ezért a magyarországi buza importja rövid idő múlva ujólág megszűnt.

Értéktelen szőlővó készítményekkel árasztották el az Arad-Hegyalját

Az abnormális időjárástól és a különböző természeti csapásokkal sújtott arad-hegyaljai szőlők tulajdonosai fokozott gondokkal kezelik szőlőjüket és nagy körültekintéssel óvják a megmaradt tőkéket a molytól és a peronoszpórától. A kínálózó konjunkturát siettek kihasználni azok a kereskedők, akik a szőlő megvédésére különböző vegyi szereket és műszaki cikkeket árusítanak és számos új találmánnyal árasztották el a Hegyalját.

A szőlészeti szindikátus az új szerekről és készületekről kikérte a földművelésügyi miniszterium szakvéleményét. A földművelésügyi miniszterium válasza a napokban érkezett meg Aradra. A miniszteri leirat felhívja a szőlősgazdák figyelmét arra, hogy a miniszterium által végzetett kísérletek alkalmával a Németországban a múlt év folyamán kipróbált „Nesperasin” semmiféle eredményt nem tudott felmutatni a szőlőknek a molytól és a peronoszpórától való megvédésével kapcsolatban. Hasonlóképp eredménytelenek voltak az „Univerzul” elnevezésű mészből, amidonból, zöldfestékből és kálium-mangánból-készült kompozícióval végzett kísérletek. A miniszterium felhívta a szőlőtermelőket, hogy továbbra is a kipróbált régi preparátumokat használják szőlőik megvédésére és az új kompozíciókkal csak az előzetes és sikeres próbák után kísérletezzenek.

HIREK

Az új nagyváradi maximális árak. A nagyváradi városi tanács a következőkben állapította meg az új maximális árakat: a malomban barna liszt 8, középbarna 14, fehér 16, rozs 14 lej, kereskedésben barna 9, középbarna 15, rozs 15, fehér 17 és a kukorica 5 lej. Barna kenyér 8, középbarna 14.50, fehér 16, rozs 14 lej. Borjúhus 30, marhahus 39, disznóhus 43, szalona 59, lóhus 24 lej.

Aradhegyalja gyümölcsöseiben erős fagy pusztított. Aradhegyalján Gyóroktól Lippáig a rendkívül hideg időjárás nagy károkat okozott a gyümölcsösökben. Szakértők a fagy által okozott károkat 25 százalékra becsülik. Pankotán jégeső volt és hó esett, mely szintén nagy károkat okozott. A barackai állami szőlőtelep termését teljesen tönkretette a fagy.

Visszavonták a pankotai Rotor-börgyár ellen beadott csődkérdéseket. Megírtuk, hogy a pankotai Rotor-börgyár fizetési nehézségek közé került és megindította hitelezőivel a kényszerregezési tárgyalásokat. A türelmetlen hitelezők közül többen esődkérést nyújtottak be a börgyár ellen, a megindított egyezkedési tárgyalások azonban sikerre vezettek és a gyár ellen beadott összes esődkéréseket visszavonták.

Felhívás az Aradi Első Göztéglá, Cserép- és Agyagárgyár Rt. részvényeseihez. Megírtuk, hogy az Aradi Első Göztéglá, Cserép- és Agyagárgyár Rt. elhatározta felszámolását. A felszámolóbizottság most felhívta a részvényeseket, hogy a felosztás végrehajtása céljából a birtokukban levő elsőbbségi és törzsrészvényeket a darabszám, sorszám és kibocsátási évfolyam megjelölésével május hó 20-ig dr. Fuchs Albert aradi ügyvéd Bulevardul Regina Maria 9. szám alatt levő irodájában jelentsék be.

Másfélórás sztrájk az aradi Astra vagongyárban. Az aradi Astra vagongyár munkásai az új kollektív szerződés megkötésével kapcsolatos tárgyalások folyamán május 14-én másfél órára beszüntették a munkát és sztrájk baléptek. Az azonnal megindított békéltető tárgyalások eredményesek voltak és a munkások másfél órai sztrájk után ujólág felvették a munkát.

Elárverezik az aradi Egyesült Bank gurahonci fiókjának házát. A felszámolás alatt levő aradi Egyesült Bank Rt. felszámoló bizottsága május hó 20-án önkéntes árverést tart a pénzintézet Gurahoneon levő fiókja házána eladására. A kikiáltási ár 600 ezer lej.

Árlejtési naptár

A nagyváradi villamosművek igazgatósága folyó évi augusztus 2-án a városháza tanácstermében nyilvános árlejtést tart a következő árammérő órák beszerzésére:

280 drb. egyfázisú árammérő óra 150 Volt, 42 Per. 3 Amp.

100 drb. egyfázisú árammérő óra 150 Volt, 42 Per. 5 Amp.

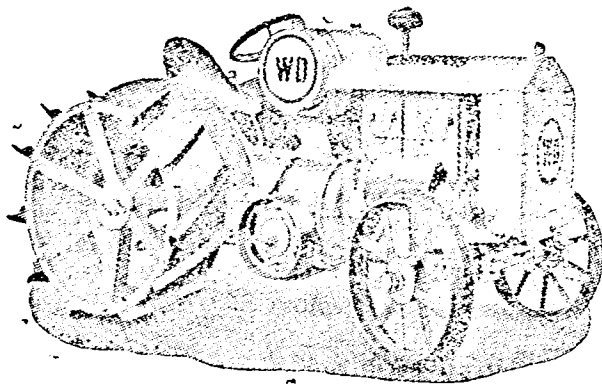
10 drb. háromfázisú árammérő óra 150 Volt, 42 Per. 5 Amp.

10 drb. háromfázisú árammérő óra 150 Volt, 42 Per. 10 Amp.

Az ajánlatokat írásban, zárt és lepecsételt borítékban kell benyújtani. A bántéppénz, az ajánlati összeg 5 százaléka.

A dévai törvényszék a folyó évi július 7-én árlejtést tart 1400 méter tűzifa szállítására, a törvényszék és járásbíróságainak szükségletére. A tűzifa bükk és tölgy vegyesen, prima minőségű kell legyen.

W D

„HANOMAG” 28/32 lóerős tractor

petróleumüzemmel, három vasu ekével végez mély szántást
A legolcsóbb, leggazdaságosabb és legbiztosabb üzem!!!
Beépített szijkerékkel, regulátorral

Előnyös fizetési feltételek. Vezérképviselőt és állandó raktár.

„INDUSTRIA” Kereskedelmi és Ipari Rt. Timișoara, Strada I. C. Brătianu 3.
TELEFON: 9-14.

Táviratcím: **INDUSTRIA.**

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A. Első Romániai Elektromosgyár Rt. Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1. (Apáca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és

magasfeszültségű anyagok. Mű-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok:

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgönyeim: RELAIS

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

Saját tőkéi 85 millió lej

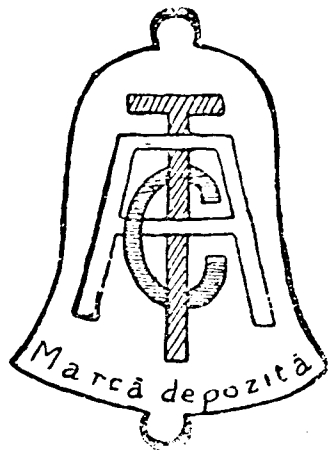
Minden bankügy-
letet legelő-
nyősebben
végez.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Engedélyezett
devizahely.

Betéteket
elfogad!!

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpenztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz. Kerestúron. Szászre-
genvidéki Takarékpénztár és Hitel-
bank Rt. Bánffyújváradon

Cu această marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrica

„TACĂMUL” din CLUJ.

•••••

Finetă de 800!

Pabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii „Tacămul” fabrică de argintării, Cluj, Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Olvassa a

Lemnul-t

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCĂ, COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapesten

a legkellemesebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel **PARK** Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog ártjöhét egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Producerea lemnului
Industria lemnului
Comerțul lemnului

Despre toate fazele pieței Vă informează precis și la timp

A fatermelés
A faipar
A fatereskedelem

minden fázisáról pontosan és részletesen számol be a

„LEMNUL” „HOLZZEITUNG”

singura revistă forestieră bilunară din Ardeal care apare în românește, nemște și ungurește. Toate evenimentele forestiere interne și externe, situația pieței, articole scrise de cei mai de seamă specialiști, informațiuni etc., etc.

Revista fiind răspândită, rezultatul anunțurilor este sigur.

Redacția și administrația:

Erdély egyetlen román, német és magyar nyelven kéthetenként megjelenő szaklapja. A külföld és belföld összes szakmai eseményeiről, piaci helyzetéről és friss, szakemberek által írt cikkekben és riportokban tájékoztatja olvasó táborát.

A lap elterjedtsége biztosítja a hirdetések eredményét.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Cluj, Str. Minerva 7. Telefon: 4-44.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale:

CLUJ—KOLOZSVÁR.

Alapítottott: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

Sucursale—Fiókiintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—Ditró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csikszereda, Sănmartin-Ciuc—Csikszentmárton, Târgul-Secuesc—Kézdivásárhely, Turda—Torda, Uioara—Marosujvár. —: **Expozituri—Kirendeltségek:** Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplița—Română—Maroshéviz.

Elfogad: **BETÉTEKET.**

Leszámitol: **VÁLTÓKAT.**

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselőjét bírja a „**Gazdák**” Általános Biztosító Részvénytárs.-nak

Telegram: **TRANSSYLVANIABANK**

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkői **30** millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben véggez. — Engedélyezett devizahely. — Átutalás a bel- és külföld bármely piacára.